

Nota reserves en voorzieningen Zevenaar 2018

1 Inleiding

De gemeenteraad heeft een kaderstellende rol inzake het gemeentelijke financieel beleid. In de financiële verordening hebt u over reserves en voorzieningen het volgende vastgesteld:

Artikel 11. Reserves en voorzieningen

1. In de beleidsbegroting, de financiële begroting, het jaarverslag en de jaarrekening vindt geen toerekening van rente over de reserves en voorzieningen aan de programma's plaats.
2. Het college biedt de raad periodiek een nota reserves en voorzieningen aan. Deze nota wordt door de raad vastgesteld en behandeld:
  - a. de vorming en besteding van reserves;
  - b. de vorming en besteding van voorzieningen.
3. Bij een voorstel voor de instelling van een bestemmingsreserve voor een investeringsvoornemen wordt minimaal aangegeven:
  - a. het specifieke doel van de reserve;
  - b. de voeding van de reserve.

In deze nota besteden wij aandacht aan de door u te stellen beleidskaders op het gebied van reserves en voorzieningen.

1.1 Doelstellingen nota

In het kader van het financieel beleid van de gemeente zijn er diverse doelstellingen te benoemen voor het vaststellen van beleidsnota's. Dit geldt ook voor het beleid op het gebied van reserves en voorzieningen.

Concrete doelstellingen zijn:

1. Invulling geven aan de kaderstellende rol van de gemeenteraad;
2. Het stellen van heldere en transparante beleidskaders op het gebied van reserves en voorzieningen;
3. Voor een transparante bepaling van de financiële positie en draagkracht van de gemeente is het belangrijk dat eenduidig en consistent omgegaan wordt met reserves en voorzieningen. Dit is van belang zowel voor het budgetrecht van de raad, als voor de beheersing door het college. Daar waar de voorschriften in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) keuzes laten, zijn op de gemeente Zevenaar toegesneden kaders noodzakelijk.
4. Kwaliteitsverbetering van de financiële functie door het actualiseren en vaststellen van de beleidskaders op het gebied van reserves en voorzieningen.
5. Actualisatie en kwaliteitsverbetering van de reserves en voorzieningen. Het gaat hierbij om het beschrijven van doelen, actualiseren van de financiële informatie, toetsen van de bestaande reserves en voorzieningen aan de uitgangspunten en het beleid in deze nota.

1.2 Visie en doelstellingen reserves en voorzieningen

In het collegeprogramma 2018-2022 hebben wij over het financieel beleid opgenomen:

Wij willen een gezonde en solide financiële positie en huishouding. Dit betekent een begroting die structureel en reëel sluitend is en waarbij risico's zijn afgedekt. Daarbij geldt o.a. het uitgangspunt "eerst beleid, dan geld".

Bij de uitwerking van het collegeprogramma en de kadernota hebben wij nadrukkelijk aangegeven het vormen van potjes (reserves) zoveel mogelijk te beperken.

In de kadernota 2018-2022 is onder Uitvoering Planning & Controlcyclus opgenomen dat de beschikbare middelen integraal worden afgewogen in de kadernota en de begroting en tevens dat wij in 2018 een nota reserves en voorzieningen opstellen.

In deze nota reserves en voorzieningen hebben wij bovenstaande visie uitgewerkt in de volgende doelstellingen op het gebied van reserves en voorzieningen:

1. *Het realiseren van een gezonde financiële positie;*
Dit realiseren wij door te zorgen voor een Algemene reserve die minimaal voldoende ruimte biedt om het risicoprofiel af te kunnen dekken.
2. *Het realiseren van een integrale afweging van de inzet van de financiële middelen.*

Door het aantal reserves en voorzieningen te beperken vergroten wij de inzichtelijkheid in de financiële positie van de gemeente en kan een goede integrale afweging van de inzet van de beschikbare middelen plaatsvinden.

2 Kaders en uitgangspunten

In dit hoofdstuk presenteren wij op hoofdlijnen de wettelijke kaders betreffende reserves en voorzieningen en brengen wij de beleidsvrijheid van de gemeente in beeld. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bevat een aantal artikelen die betrekking hebben op reserves en voorzieningen. In bijlage 1 van deze nota zijn de artikelen uit het BBV die betrekking hebben op reserves en voorzieningen opgenomen.

2.1 Reserves

In de voorschriften (art. 43 BBV) is aangegeven dat reserves behoren tot het eigen vermogen van de gemeente en worden onderscheiden naar:

1. Algemene reserves;
Een algemene reserve is een reserve zonder specifiek benoemd bestedingsdoel en bedoeld als buffer om onverwachte tegenvallers en fluctuaties in de exploitatie op te kunnen vangen.
2. Bestemmingsreserves.
Een bestemmingsreserve is een reserve waarbij door de gemeenteraad een specifiek bestedingsdoel (bestemming) is vastgesteld.

2.2 Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen en geven een schatting van de voorzienbare lasten in verband met risico's en verplichtingen. De omvang en/of het tijdstip van optreden van een voorziening is per balansdatum min of meer onzeker en hangt oorzakelijk samen met de periode voorafgaand aan die datum.

Als de omvang niet te schatten is of de kans op voordoen minder waarschijnlijk, dan is opname in de paragraaf weerstandsvermogen bij de begroting en jaarstukken de juiste plek. We maken dan een inschatting van de omvang en kans van het risico en verwerken deze in ons weerstandsvermogen.

Het vormen van een voorziening is niet toegestaan voor algemene bedrijfsrisico's. Voor het vormen van een voorziening dient er sprake te zijn van een specifiek risico. De Algemene reserve is bedoeld voor het opvangen van de algemene bedrijfsrisico's.

In het BBV (artikel 44, zie bijlage 1) is een voorgeschreven indeling van de voorzieningen opgenomen. Die indeling hebben wij hieronder vermeld met daarbij ter verduidelijking per soort voorziening een voorbeeld.

1. Voorzieningen worden gevormd voor:
  - a. Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten (bijvoorbeeld de pensioenverplichtingen wethouders);
  - b. Op de balansdatum bestaande risico's in verband met te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten (bijvoorbeeld aanspraken overstromingen Riverparc);
  - c. Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren (bijvoorbeeld wegen, riolering);
  - d. De bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven (de gemeente Zevenaar kent deze soort voorziening op dit moment niet);
  - e. Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden (bijvoorbeeld afval), met uitzondering van de voorschotbedragen van specifieke uitkeringen van overheidslichamen (rijk, provincie).
2. Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume (bijvoorbeeld vakantiegeld).

2.3 Verschillen reserves en voorzieningen

De belangrijkste verschillen tussen reserves en voorzieningen zien er schematisch weergegeven als volgt uit:

Onderwerp	Reserve	Voorziening
1. Keuzemogelijkheid raad	Vorming vrije keuze raad	Verplichte vorming

2. Categorisering vermogenspositie	Eigen vermogen	Vreemd vermogen (verplichtingen en/of risico's)
3. Storting en onttrekking	Na resultaatbepaling via resultaatbestemming bij de jaarstukken	Storting verloopt structureel ten laste van de exploitatie Lasten rechtstreeks ten laste van de voorziening
4. Bestemming	Vrij, raad bepaalt de bestemming en kan deze wijzigen	Niet vrij besteedbaar, verplichte uitgaven voor het betreffende doel
5. Financiële onderbouwing	Niet verplicht, wel gewenst	Verplichte onderbouwing

2.4 Beleidsruimte

Naast de in de vorige paragrafen opgenomen wettelijke kaders heeft de gemeente op het gebied van reserves en voorzieningen veel beleidsvrijheid. In de volgende hoofdstukken krijgt deze specifieke aandacht.

3 Reserves

In dit hoofdstuk werken wij de verschillende beleidskeuzes voor reserves nader uit. Hierbij gaan wij in op de vorming van reserves, de omvang van bestemmingsreserves, het opheffen van bestemmingsreserves en rentetoerekening.

3.1 Vorming reserves

Om een integrale afweging van de beschikbare financiële middelen mogelijk te maken is het van belang dat financiële lasten zoveel mogelijk in de exploitatie worden opgenomen. Daarom adviseren wij een zo beperkt mogelijk aantal reserves in te stellen.

Ook bij investeringen is het gewenst om de financiële last zoveel mogelijk structureel in de exploitatie op te nemen. Hierdoor is het budget voor de toekomstige vervanging verzekerd. Daarnaast geeft de meerjarenbegroting zo een goed beeld van de werkelijke structurele lasten en baten van de gemeente.

Indien u besluit om bij investeringen de last niet structureel in de exploitatie op te nemen, maar te dekken met incidentele middelen, dan is het niet toegestaan om deze incidentele middelen in mindering te brengen op het investeringsbedrag. Het is voorgeschreven het gehele investeringsbedrag op de balans op te nemen. Daartegenover moeten wij verplicht een reserve vormen ter dekking van de afschrijvingslasten van de investering over de gehele looptijd. Dit wordt de brutomethode genoemd.

Beleid - Structurele lasten worden opgenomen in de exploitatie

Financiële lasten worden (bij voorkeur) structureel gedekt door deze in de exploitatie op te nemen. Dit geldt ook voor de afschrijvingslast van investeringen.

Hieronder werken wij de vorming van de diverse soorten reserves uit:

1. Algemene reserve
De Algemene reserve heeft een bufferfunctie om onverwachte tegenvallers en fluctuaties in de exploitatie op te kunnen vangen. Daarnaast is de Algemene reserve bedoeld als dekking voor risico's. Het gedeelte van de algemene reserve dat niet nodig is als bufferfunctie of voor het afdekken van risico's is vrij aanwendbaar voor bestuurlijke ambities.

Beleid - Algemene reserve

De algemene reserve is bedoeld als:

1. *Buffer om onverwachte tegenvallers en fluctuaties in de exploitatie op te kunnen vangen;*
2. *Dekking van risico's;*
3. *Dekking van bestuurlijke ambities.*

Met deze definitie van de algemene reserve is een aparte algemene reserve voor risico's niet (meer) nodig. Wij stellen voor deze reserve toe te voegen aan de Algemene reserve.

2. Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves zijn te onderscheiden in:

1. Reserves ter realisatie van bestuurlijke ambities;
Omdat de financiële positie van de gemeente niet altijd voldoende ruimte biedt voor het realiseren van de bestuurlijke ambities, is het soms noodzakelijk hiervoor te sparen. Hiervoor kunnen bestemmingsreserves worden gevormd. De noodzakelijke hoogte van deze reserves wordt bepaald door de verwachte kosten van de realisatie van de bestuurlijke ambitie.
2. Egalisatiereserves;
Om grote schommelingen in de exploitatie of in de tarieven die aan derden in rekening worden gebracht op te vangen, kunnen reserves voor kostenegalitatie of voor tariefegalitatie worden gevormd.

Wij stellen voor egalisatiereserves te vormen voor egalitatie van tarieven (afval, riolering) om ongewenste tariefschommelingen voor de burger te verminderen.

Wij stellen voor om geen egalisatiereserves in te stellen voor egalitatie van kosten. Budgetten waarbij de uitgaven jaarlijks sterk variëren, kunnen begroot worden in het jaar dat de uitgaven verwacht worden. Een reserve is dan niet nodig. Te denken valt bijvoorbeeld aan wisselende uitgaven bij verkiezingen of bestemmingsplannen of bij uitgaven die eens in de paar jaar worden gedaan.

3. Reserves ter dekking van afschrijvingslasten.
Een bijzondere soort bestemmingsreserve betreft de bestemmingsreserves ter dekking van de afschrijvingslasten van investeringen. Deze bestemmingsreserves dienen in stand te worden gehouden ter dekking van de afschrijvingslasten in de exploitatie. Dit is een gevolg van de eerder beschreven verplichte brutomethode. Deze bestemmingsreserves vallen onder de reeds bestede reserves.

Beleid – Bestemmingsreserves

De volgende bestemmingsreserves worden onderscheiden:

1. *Realisatie van bestuurlijke ambities;*
2. *Egalitatie van tarieven;*
3. *Dekking van afschrijvingslasten.*

3.2 Wijziging bestemmingsreserves

Bij reserves kunt u de bestemming veranderen. Voor reeds bestede reserves, die dienen ter dekking van afschrijvingslasten, betekent een wijziging van de bestemming dat er een budgettair probleem op de exploitatie ontstaat. De werkelijke afschrijvingslasten worden dan niet meer gedekt vanuit de reserve en drukken op de exploitatie. Het is verstandig deze reserves ongemoeid te laten.

Beleid - Bestemmingsreserves ter dekking van afschrijvingslasten

Van bestemmingsreserves ter dekking van afschrijvingslasten wordt de bestemming niet gewijzigd.

Een bestemmingsreserves ter realisatie van een bestuurlijke ambitie kan, indien van toepassing, na de realisatie worden ingezet ter dekking van een investering. De reserve wijzigt dan van categorie naar Reserves ter dekking van afschrijvingslasten.

De mogelijkheid bestaat dat er bij de daadwerkelijke realisatie van investeringen aanbestedingsvoor- of nadelen ontstaan. Wij stellen voor deze af te rekenen met de Algemene reserve.

Beleid - Bestemmingsreserves ter realisatie van bestuurlijke ambities

1. *Een bestemmingsreserve ter realisatie van een bestuurlijke ambitie wordt, als het een investering betreft, na de realisatie gewijzigd in een reserve ter dekking van afschrijvingslasten;*
2. *Het resterende saldo van de reserve wordt afgerekend met de Algemene reserve.*

3.3 Omvang bestemmingsreserves

Om een goede afweging van de inzet van de financiële middelen mogelijk te maken, wordt het aantal reserves beperkt. Dit vergroot de inzichtelijkheid in de financiële positie. Dit kunnen wij onder meer realiseren door een ondergrens voor de omvang van de reserves te hanteren. Dit geldt met name voor de bestemmingsreserves die bedoeld zijn om te sparen voor de realisatie van een bestuurlijke ambitie die niet binnen de normale exploitatie kan worden opgevangen. Het bedrag moet daarom een redelijke omvang hebben, anders is dekking binnen de exploitatie of via de kapitaallasten mogelijk. Bovendien veroorzaakt het gebruik van reserves een behoorlijke administratieve last.

Gelet op de begrotingsomvang (ruim € 120 miljoen in 2019) van onze gemeente is € 250.000 (bijna 0,25%) een redelijke ondergrens voor de vorming van reserves ter realisatie van bestuurlijke ambities.

Voor egaliseriereserves van tarieven en bestemmingsreserves ter dekking van afschrijvingslasten geldt een ander regime.

Een egaliseriereserve wordt gevormd om ongewenste schommelingen in tarieven op te vangen. In onze gemeente gaat het om egalisatie van tarieven van de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Voor deze reserves stellen wij voor een bovengrens van € 500.000 te hanteren. Als de bovengrens van de reserve wordt overschreden kan het tarief worden verlaagd.

Bestemmingsreserves ter dekking van afschrijvingslasten worden gevormd voor investeringen. Vanwege de voorschriften moeten deze, zoals vermeld bij het onderdeel 3.1 Vorming reserves, gedurende de looptijd van de betreffende investering ten gunste van de exploitatie worden gebracht. Dit betekent dat de reserve, ongeacht de stand van de reserve, gedurende de looptijd van de investering beschikbaar moet blijven ter dekking van de betreffende afschrijvingslasten. Hiervoor een minimumomvang van de reserve niet van toepassing.

Beleid - Omvang bestemmingsreserves

1. *Voor de vorming van bestemmingsreserves wordt een minimale omvang van € 250.000 gehanteerd;*
2. *Voor egaliseriereserves voor tarieven (afvalstoffenheffing en rioolheffing) geldt een maximale omvang van € 500.000. Bij overschrijding van het maximum dienen de tarieven te worden aangepast;*
3. *Voor bestemmingsreserves ter dekking van afschrijvingslasten geldt geen minimale omvang, hierbij is de hoogte van de reserve gelijk aan de boekwaarde van de investering.*

3.4 Opheffing bestemmingsreserves

Om de inzichtelijkheid te waarborgen en de integrale afwegingsfunctie mogelijk te maken, worden reserves opgeheven als:

1. Het doel is gerealiseerd;
Na realisatie van de bestuurlijke doelstellingen kan het restant vrijvallen.
2. De bestemming wordt heroverwogen;
In de tijd kan door gewijzigde prioriteitstelling het belang van de realisatie van het doel van de bestemmingsreserve wijzigen. Na heroverweging van de bestuurlijke doelstellingen door de gemeenteraad kan de reserve anders ingezet worden.
3. Het tijdpad verlopen is;
Bestemmingsreserves worden gevormd om bestuurlijke ambities in een bepaalde tijd te realiseren. Wanneer dit niet mogelijk blijkt, kan de reserve worden opgeheven.
4. Er geen activiteiten betreffende de reserve zijn gedurende een periode van 3 jaar;
Bestemmingsreserves worden met een bepaalde doelstelling gevormd. Indien er gedurende een periode van drie jaar geen onttrekkingen of toevoegingen plaatsvinden, is de doelstelling blijkbaar niet meer actueel.

Op deze opheffingsregels bestaan twee uitzonderingen; de reserve ter dekking van afschrijvingslasten en reserves waarvan pas een gedeelte is uitgegeven.

De reserves ter dekking van afschrijvingslasten zijn reeds bestede reserves. Deze reserves moeten gedurende de economische levensduur van de investering in stand blijven. Reserves waarvan het saldo daalt onder de minimale omvang, omdat pas een gedeelte van de uitgaven zijn gedaan worden niet opgeheven.

Beleid - Opheffing bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves worden opgeheven als:

1. *Het doel is gerealiseerd;*
2. *De bestemming wordt heroverwogen;*
3. *Het tijdpad is verlopen;*
4. *Er gedurende 3 jaar geen activiteiten zijn.*

Het restantbedrag van de opgeheven bestemmingsreserves wordt, tenzij u een specifiek besluit neemt, toegevoegd aan de Algemene reserve. De kosten die voorheen ten laste van de reserve gebracht werden, worden nu opgenomen in de meerjarenbegroting.

Beleid - Restant bestemmingsreserves

1. *Het restant van opgeheven bestemmingsreserves wordt, tenzij de raad een ander besluit neemt, toegevoegd aan de Algemene reserve;*
2. *Overschotten (en tekorten) van reserves ter egalisatie van tarieven dienen binnen de betreffende taakvelden te blijven;*
3. *Lopende verplichtingen moeten opgenomen worden in meerjarenbegroting.*

3.5 Rentetoerekening en inflatiecorrectie

De rentetoerekening is in het vernieuwde BBV vanaf 2018 aangepast. De commissie BBV heeft daarbij de aanbeveling gedaan om voortaan geen rente of een inflatiecorrectie meer toe te voegen aan reserves en voorzieningen. U hebt in de begroting 2018 besloten om deze aanbeveling op te volgen. Dit zorgt voor meer inzicht, eenvoud en transparantie van de financiële stukken.

4 Voorzieningen

4.1 Vorming voorzieningen

Het uitgangspunt van onze gemeente is een beperkt aantal voorzieningen. Dit betekent dat financiële lasten zoveel mogelijk in de exploitatie worden opgenomen.

De gemeente is verplicht voorzieningen te vormen in het kader van:

1. Onzekere verplichtingen en verliezen;
2. Risico's waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
In het kader van het weerstandsvermogen worden de risico's in beeld gebracht. Op het moment dat de risico's redelijkerwijs in te schatten zijn, moet er een voorziening gevormd worden.
3. Van derden verkregen middelen, die specifiek besteed moeten worden en waarvoor een terugbetalingsverplichting geldt.
Dit geldt niet voor van hogere overheden ontvangen voorschotbedragen voor specifieke uitkeringen die dienen ter dekking van lasten van de volgende begrotingsjaren. Deze worden op de balans bij de overlopende passiva of activa verantwoord.

Het gaat hierbij in onze gemeente om de volgende voorzieningen:

1. Onzekere verplichtingen en verliezen;
  - a. pensioenen wethouders
  - b. wachtgelden voormalige wethouders en ambtenaren
2. Risico's waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
  - a. aanspraken overstromingen Riverparc
3. Van derden verkregen middelen, die specifiek besteed moeten worden en waarvoor een terugbetalingsverplichting geldt.
  - a. afval.

Vanwege het verplichte karakter van de vorming van deze voorzieningen is geen gemeentelijk beleid opgenomen.

De gemeente kan een voorziening vormen voor egalisatie van kosten van toekomstig groot onderhoud.

In onze gemeente heeft dit betrekking op voorzieningen groot onderhoud voor:

- a. Gebouwen;
- b. Wegen;
- c. Bruggen;
- d. Openbare verlichting;
- e. Begraafplaatsen;
- f. Riolering.

Hierbij stellen wij voor de volgende kaders te hanteren:

- a. Deze voorzieningen worden gevormd op basis van een door de raad vastgesteld beheerplan;
- b. Dit beheerplan wordt periodiek, minimaal eens per vijf jaar, geactualiseerd;
- c. Als de in het beheerplan opgenomen kosten jaarlijks niet of nauwelijks fluctueren is het niet noodzakelijk een voorziening te vormen.

Beleid - Vorming voorzieningen

1. *Naast de verplichte voorzieningen (punt 1, 2, 3), worden voorzieningen gevormd voor:*
  - a. *Gebouwen;*
  - b. *Wegen;*
  - c. *Bruggen;*
  - d. *Openbare verlichting;*
  - e. *Begraafplaatsen;*
  - f. *Riolering*

2. *Voor de vorming van de voorzieningen gelden de volgende kaders:*
  - a. *De basis is een door de raad vastgesteld beheerplan;*
  - b. *Het beheerplan wordt periodiek, minimaal eens in de vijf jaar, geactualiseerd;*
  - c. *De in het beheerplan opgenomen kosten moeten fluctueren.*

4.2 Bijzondere voorzieningen

Twee bijzondere voorzieningen zijn de voorzieningen Verlies grondexploitaties en de voorziening Dubieuze debiteuren. Deze voorzieningen worden verplicht gevormd, maar moeten op de balans worden gepresenteerd als correctie op de balanspost Bouwgrond in exploitatie respectievelijk Debiteuren, en niet onder de voorzieningen (vreemd vermogen).

Wij presenteren deze voorzieningen dan ook niet in onze overzichten met betrekking tot reserves en voorzieningen.

5 Wijzigingen als gevolg van de nota reserves en voorzieningen 2018

Op basis van het in deze nota opgenomen beleid hebben wij onze reserves en voorzieningen doorgelicht en geanalyseerd. Op basis hiervan doen wij u voorstellen om reserves en voorzieningen op te heffen en bedragen toe te voegen en onttrekken.

In dit hoofdstuk lichten wij de belangrijkste wijzigingen toe. Een gedetailleerd overzicht van de reserves en voorzieningen presenteren wij in bijlage 2.

5.1 Toelichting mutaties reserves en voorzieningen

Per 1 januari 2018 zijn de reserves en voorzieningen van de gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar samengevoegd. In de nota reserves en voorzieningen gaan wij uit van deze beginstand van 2018. Voor het verloop van de reserves en voorzieningen is uitgegaan van de begroting 2019-2022. Deze beginstand is opgenomen in het overzicht reserves en voorzieningen vóór wijzigingen en voorstellen.

Het uitwerken van het beleid in de nota reserves en voorzieningen leidt tot een aantal voorstellen om reserves en voorzieningen samen te voegen of op te heffen. Daarnaast hebben wij een aantal correcties verwerkt. Dit zijn veelal posten die wel in de begroting in de exploitatierekening zijn verwerkt, maar nog niet in de stand van de reserves en voorzieningen. Deze correctieposten hebben geen gevolgen voor het begrotingssaldo. Alle voorstellen en correcties worden in de overzichten per reserve of voorziening gedetailleerd toegelicht. Daarna volgt een tweede overzicht reserves en voorzieningen na voorstellen en correcties.

Enkele voorstellen en correcties hebben gevolgen voor het saldo van de meerjarenbegroting. Deze gevolgen geven wij hieronder weer in een overzicht.

5.2 Wijzigingsvoorstellen

Hieronder presenteren wij het totaaloverzicht van alle mutaties en voorstellen.

Naam reserve/voorziening	Voorstel	Financiële consequentie	Jaar
Algemene reserves			
Algemene reserve - risico's	Aangezien het weerstandsvermogen voldoende op niveau is en de noodzaak voor een aparte risicoreserve hierdoor is vervallen, stellen wij voor om de risicoreserve op te heffen en toe te voegen aan de Algemene reserve.	16.681.000	2018
Totaal Algemene reserves		16.681.000	
Bestemmingsreserves			

Aanpassing patio	De uitgaven zijn in 2018 gedaan. Wij stellen voor deze reserve per 31 december 2018 op te heffen.	0	2018
Automatisering	De reserve wordt de komende 2 jaar ingezet om projecten uit de kadernota 2018-2022 te dekken. Wij stellen voor het resterend saldo ultimo 2019 toevoegen aan de Algemene reserve.	26.873	2019
Besteding jaarrekeningresultaat	Het saldo van deze reserve is in 2018 besteed aan afronding van de diverse projecten. Wij stellen voor deze reserve per 31 december 2018 op te heffen en een eventueel restant van de reserve toe te voegen aan de Algemene reserve.	0	2018
Betaald parkeren	De reserve wordt in 2019 ingezet. Wij stellen voor de reserve per 31 december 2019 op te heffen.	0	2019
Collegeprogramma	Het saldo van deze reserve is in 2018 besteed aan afronding van de diverse onderdelen. Wij stellen voor om de reserve per 31 december 2018 op te heffen en een eventueel restantbedrag toe te voegen aan de Algemene reserve.	P.m.	2018
Duurzaamheidsleningen	Deze reserve is ingesteld om kosten en risico's van het verstrekken van duurzaamheidsleningen te dekken. Het blijkt dat voor dit doel geen aparte reserve noodzakelijk is. De kosten zijn nihil en de risico's zeer gering. Hiervoor nemen wij indien noodzakelijk een bedrag op in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicomangement. Wij stellen u voor de reserve op te heffen en het saldo over te boeken naar de Algemene reserve.	135.000	2018
Extra inzet op re-integratie	Instandhouding van deze reserve is niet noodzakelijk, de middelen zijn via RSD businesscase reeds beschikbaar gesteld. Wij stellen voor het saldo toe te voegen aan de Algemene reserve	179.595	2018
Extra kosten herindeling	Dit betreft de kosten van de herindeling met Angerlo. Wij stellen voor het saldo toe te voegen aan de Algemene reserve.	16.519	2018
FRICTIES bezuinigingen vernieuwingskosten	Wij stellen voor het saldo na besteding voor projecten uit kadernota 2018-2022 toe te voegen aan de Algemene reserve.	220.000	2020
ICT-samenwerking Liemers	De reserve wordt in 2018 volledig ingezet. Wij stellen voor de reserve per 31 december 2018 op te heffen.	0	2018
Innovaties Sociaal Domein	De reserve wordt in 2018 en 2019 ingezet. Wij stellen voor de reserve per 31 december 2019 op te heffen.	0	2019
Inrichtingskosten jeugdsoos de Duim	De reserve wordt in 2018 volledig ingezet. Wij stellen voor de reserve per 31 december 2018 op te heffen.	0	2018
Nazorg complexen grondexploitaties	Wij stellen voor om de budgetten voor onderhoud na het afsluiten van grondexploitaties direct in de meerjarenbegroting op te nemen. Omdat we dit voor het afsluiten van de exploitatie de Tol in 2019 nog niet hebben gedaan kan het saldo van de reserve in 2019 gebruikt worden voor het onderhoud van de Tol. Wij stellen u voor de reserve met ingang van 31 december 2019 op te heffen en een eventueel restantsaldo toe te voegen aan de Algemene reserve. Bij de resultaatsbestemming in de jaarstukken 2019 doen wij u hiervoor een voorstel.	0	2019
Onderhoud gebouwen	Wij stellen u voor, om op het moment dat er een nieuw actueel beheersplan voor onderhoud gemeentelijke gebouwen is, de reserve op te heffen en het resterende saldo toe te voegen aan de voorziening onderhoud gebouwen. Wij verwachten dat dit uiterlijk per 31 december 2019 zal plaatsvinden.	0	2019
Onderzoekscommissie P&O-beleid	Het project is afgerond. Wij stellen voor het saldo toe te voegen aan de Algemene reserve	35.144	2018

Opleiding personeel	Wij stellen voor het egalisatiereserve op te heffen en het restantsaldo toe te voegen aan de Algemene reserve. De kosten nemen wij op in de reguliere begroting.	11.381	2018
Organisatie-ontwikkeling	Wij stellen voor het egalisatiereserve op te heffen en het restantsaldo toe te voegen aan de Algemene reserve. De kosten nemen wij op in de reguliere begroting.	7.004	2018
Privatisering sportaccommodaties	Het door de raad beschikbare bedrag is in 2018 volledig ingezet. Wij stellen u voor de reserve per 31 december 2018 op te heffen.	0	2018
Rekenkameronderzoek informatieveiligheid	In 2018 wordt het restantbedrag van de reserve ingezet. Wij stellen voor de reserve per 31 december 2018 op te heffen.	0	2018
Verhuizing peuterspeelzaalwerk	Wij stellen u voor de reserve per 31 december 2020, na dekking van de kosten van de verhuizing, op te heffen.	0	2020
Versnelling woningbouw	Het was de intentie om vanuit deze reserve een reserve Startersleningen te vormen en een bedrag van € 400.000 toe te voegen aan de reserve Duurzaamheidsleningen. De risico's en kosten betreffende duurzaamheids- en startersleningen blijken echter zeer gering te zijn. Het is niet noodzakelijk hiervoor aparte reserves in te richten. Wij stellen voor om de reserve op te heffen en het saldo toe te voegen aan de Algemene reserve	509.446	2018
Visie en planvorming station Zevenpoort	Wij stellen voor om de reserve na besteding van het restant van de reserve per 31 december 2019 op te heffen.	0	2019
Volkshuisvesting	Het restant van deze reserve wordt besteed aan de inrichting van de openbare ruimte rondom de woningbouwlocatie Graaf Reinaldstraat in Lobith. Wij stellen voor om deze reserve per 31 december 2018 op te heffen.	0	2018
Wegen	Wij stellen voor de restantreserve na vaststelling van een nieuw beheersplan wegen over te boeken naar de voorziening wegen en de reserve daarna op te heffen.	0	2019
Totaal Bestemmingsreserves		1.140.962	
Reserves Afschrijvingslasten			
Algemeen	Wij heffen de reserves op als het bedrag volledig besteed is ter dekking van de afschrijvingslasten. Hiervoor is geen aparte besluitvorming noodzakelijk.		
Balansverkorting	Bij de actualisatie van de kapitaallasten in de meerjarenbegroting 2019-2022 zijn wij er onterecht van uitgegaan dat beide voormalige gemeenten de afschrijvingslasten volledig dekken ten laste van de betreffende reserves. In de voormalige Rijnwaarden was er echter sprake van gedeeltelijke dekking van afschrijvingslasten ten laste van de reserve. Bij het actualiseren van de reserves en voorzieningen voor deze nota blijkt dat de gevormde reserves van de voormalige gemeente Rijnwaarden voor het onttrekken van de afschrijvingslasten voor de gehele looptijd van de activa niet toereikend zijn. Dit betekent dat er in de toekomst nadelige effecten op de exploitatie ontstaan, omdat de afschrijvingslasten niet meer door de reserve gedekt kunnen worden. Om deze toekomstige negatieve effecten te voorkomen stellen wij voor een eenmalige storting van in totaal € 2,1 miljoen te doen om deze reserves op het noodzakelijke peil te brengen.	9.773	2018
Dorpscentrum De Cirkel/De Duim		-281.651	2018
Nieuwbouw 't Scathe		-1.737.809	2018
Onderwijshuisvesting		-248.661	2018
Sportvelden RPSC		-7.448	2018

Snelfietsroute F12		162.163	2018
Totaal Reserves Afschrijvingslasten		-2.103.633	
Voorzieningen			
ANWB-bewegwijzering	Dit is een voorziening uit de voormalig gemeente Rijnwaarden. Wij stellen voor de voorziening vrij te laten vallen ten gunste van het resultaat van 2018. Het bedrag van de dotatie nemen wij vanaf 2019 op in de exploitatie.	8.819	2018
Onderwijsachterstandbeleid	De werkgroep brede schoolontwikkeling is afgerond. Het saldo kan vrijvallen en toegevoegd worden aan de Algemene reserve.	21.840	2018
Totaal Voorzieningen		30.659	
Totaal mutaties Algemene reserve		15.748.988	

Bijlage 1 - Wettelijk kader

Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV)

Artikel 20

1. De uiteenzetting van de financiële positie bevat:
  - a. een raming voor het begrotingsjaar van de financiële gevolgen van het bestaande en nieuw beleid dat in de programma's is opgenomen;
  - b. een geprognosticeerde begin- en eindbalans van het begrotingsjaar, die ten minste de posten bevat om het EMU-saldo te kunnen berekenen, en
  - c. het EMU-saldo over het vorig begrotingsjaar en de berekening van het geraamde bedrag over het begrotingsjaar alsmede het jaar volgend op het begrotingsjaar.
2. Afzonderlijke aandacht wordt ten minste besteed aan:
  - a. de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume;
  - b. de investeringen; onderscheiden in investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut;
  - c. de financiering;
  - d. de stand en het gespecificeerde verloop van de reserves;
  - e. de stand en het gespecificeerde verloop van de voorzieningen.

Artikel 23

De toelichting op de meerjarenraming bevat ten minste:

- a. de gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd en de motivering daarvan, en een toelichting op belangrijke ontwikkelingen ten opzichte van de meerjarenraming van het vorig begrotingsjaar;
- b. een overzicht per jaar van de geraamde incidentele baten en lasten per programma, waarbij per programma ten minste de belangrijkste posten afzonderlijk worden gespecificeerd en de overige posten als een totaalbedrag kunnen worden opgenomen;
- c. een overzicht per jaar van de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
- d. de ontwikkeling van het EMU-saldo voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar.

Artikel 27

1. Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening bevat:

- a. per programma, of per programmaonderdeel als bedoeld in artikel 8, vierde lid, de gerealiseerde baten en lasten en het saldo daarvan;
  - b. het overzicht van de gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen, de gerealiseerde kosten van de overhead en het bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting;
  - c. het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten, volgend uit de onderdelen a en b;
  - d. de werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves;
  - e. het gerealiseerde resultaat, volgend uit de onderdelen c en d.
2. Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening bevat van de onderdelen genoemd in het eerste lid ook de ramingen uit de begroting voor en na wijziging.

Artikel 28

De toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening bevat ten minste:

- a. voor alle onderdelen van artikel 27, eerste lid, een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de jaarstukken;
- b. een overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien;
- c. een overzicht van de incidentele baten en lasten per programma, waarbij per programma ten minste de belangrijkste posten afzonderlijk worden gespecificeerd en de overige posten als een totaalbedrag kunnen worden opgenomen;
- d. een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
- e. de informatie, bedoeld in de artikelen 4.1, eerste en tweede lid, en 4.2, eerste tot en met derde lid van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector.

Artikel 35

1. In de balans worden onder de materiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:
  - a. investeringen met een economisch nut;
  - b. investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
  - c. investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

2. Van de materiële vaste activa wordt aangegeven welke in erfpacht zijn uitgegeven.

Artikel 43

1. In de balans worden de reserves onderscheiden naar:
  - a. de algemene reserve;
  - b. de bestemmingsreserves.
2. Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan provinciale staten respectievelijk de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven.

Artikel 44

1. Voorzieningen worden gevormd wegens:
  - a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
  - b. op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
  - c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
  - d. de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b.
2. Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen, bedoeld in artikel 49, onderdeel b.
3. Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

Artikel 45

Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

Artikel 49

1. In de balans worden onder de overlopende passiva afzonderlijk opgenomen:
  - a. verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume;
  - b. de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren;
  - c. overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van het volgende begrotingsjaar komen.
2. De voorschotten, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, worden uitgesplitst naar de ontvangen bedragen van:
  - 1° Europese overheidslichamen;
  - 2° het Rijk, en
  - 3° overige Nederlandse overheidslichamen.

Artikel 54

1. In de toelichting op de balans worden de aard en reden van elke reserve en de toevoegingen en onttrekkingen daaraan toegelicht.
2. Per reserve wordt het verloop gedurende het jaar in een overzicht weergegeven. Daaruit blijken:
  - a. het saldo aan het begin van het begrotingsjaar;
  - b. de toevoegingen of onttrekkingen uit hoofde van het voorgaande boekjaar;
  - c. de toevoegingen of onttrekkingen bij het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening;
  - d. de verminderingen in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd;
  - e. het saldo aan het einde van het begrotingsjaar.

Artikel 55

1. In de toelichting op de balans worden de aard en reden van de voorzieningen, bedoeld in artikel 44 en de wijzigingen daarin toegelicht.

2. Per voorziening wordt het verloop gedurende het jaar in een overzicht weergegeven. Daaruit blijken:
  - a. het saldo aan het begin van het begrotingsjaar;
  - b. de toevoegingen;
  - c. ten gunste van de rekening van baten en lasten vrijgevallen bedragen;
  - d. de aanwendungen;
  - e. saldo aan het einde van het begrotingsjaar.

Bijlage 2 - Uitwerking nota Reserves en voorzieningen 2018

Inleiding

In deze bijlage geven wij een gedetailleerd inzicht in de reserves en voorzieningen. De bijlage is als volgt opgebouwd:

1. **Overzicht reserves en voorzieningen begroting 2019**
In het eerste overzicht hebben wij alle reserve en voorzieningen opgenomen zoals deze in onze meerjarenbegroting 2019-2022 zijn gepresenteerd. Dit is het vertrekpunt. Met dit als basis hebben wij de reserves en voorzieningen doorgelicht en waar nodig op basis van de nota of correcties aangepast.
2. **Specificatie reserves en voorzieningen**
Per reserve en voorziening geven wij inzicht in:
  - a. **Algemene informatie;**
Het gaat hierbij om de soort, het programma, het doel e.d.
  - b. **Financiële informatie**
Het eerste financiële overzicht geeft de begrotingsstand weer. Om een goed inzicht te bieden presenteren wij hier ook de toelichting op de onttrekkingen en toevoegingen.
  - c. **Voorstel**
Indien van toepassing doen wij op basis van toetsing van de reserve/voorziening aan de nota voorstellen en controle op de juistheid voor aanpassing.
  - d. **Financiële informatie**
Op basis van de voorstellen en correcties presenteren wij hier de actuele stand van de reserve of voorziening.
3. **Overzicht reserves en voorzieningen na verwerking correcties en voorstellen**
Dit is het totaaloverzicht van de reserves en voorzieningen na verwerking van de aanpassingen op basis van de nota en correcties.

1. Overzicht reserves en voorzieningen begroting

Op basis van de begroting 2019 ziet het overzicht er als volgt uit:

Naam	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Algemene reserves					
Algemene reserve	17.572.571	19.479.114	18.933.931	19.406.531	20.054.531
Algemene reserve - risico's	16.681.000	16.681.000	16.681.000	16.681.000	16.681.000
Totaal Algemene reserves	34.253.571	36.160.114	35.614.931	36.087.531	36.735.531
Bestemmingsreserves					
BR Bestuurlijke ambities					
Aanpassing patio	31.000				
Besteding jaarrekeningresultaat	282.305				
Betaald parkeren	182.443	182.443	182.443	182.443	182.443
Collegeprogramma	90.662				
Duurzaamheidsleningen	135.000	135.000	135.000	135.000	135.000
Extra inzet op re-integratie	179.595	179.595	179.595	179.595	179.595
Extra kosten herindeling	16.519	16.519	16.519	16.519	16.519
Fricties bezuinigingen vernieuwingskosten	503.000	449.000	235.000	220.000	220.000
ICT-samenwerking Liemers	26.105	26.105	26.105	26.105	26.105
Innovaties Sociaal Domein	124.250	324.250			
Inrichtingskosten jeugdsoos de Duim					
Nazorg complexen grondexploitaties	114.867	114.867	114.867	114.867	114.867
Onderzoekscommissie P&O-beleid	35.144	35.144	35.144	35.144	35.144
Privatisering sportaccommodaties	397.000				
Rekenkameronderzoek informatieveiligheid	7.400				
Statushouders	117.466	117.466	117.466	117.466	117.466
Verhuizing peuterspeelzaalwerk	23.601	23.601	23.601	23.601	23.601
Versnelling woningbouw	509.446	509.446	509.446	509.446	509.446
Visie en planvorming station Zevenpoort	32.039	32.039			
Volkshuisvesting	22.147	16.447	12.547	12.547	12.547
Totaal	2.829.989	2.161.922	1.587.733	1.572.733	1.572.733

BR Egalisatie kosten					
Automatisering	151.873	101.873	26.873	26.873	26.873
Bestemmingsplannen	201.752	106.752	91.752	91.752	91.752
Onderhoud gebouwen	108.268	108.268	108.268	108.268	108.268
Opleiding personeel	11.861	11.861	11.861	11.861	11.861
Organisatieontwikkeling	7.004	7.004	7.004	7.004	7.004
Wegen	387.018	745.398	1.103.778	1.462.158	1.820.538
Totaal	867.776	1.081.156	1.349.536	1.707.916	2.066.296
BR Egalisatie tarieven					
Afval	115.169				
Riolering	70.923	70.923	70.923	70.923	70.923
Totaal	186.092	70.923	70.923	70.923	70.923
Totaal Bestemmingsreserves	3.883.857	3.314.001	3.008.192	3.351.572	3.709.952
Reserves afschrijvingslasten					
Balansverkorting	229.977	212.285	202.686	192.673	182.660
Basisschool 't Scathe	511.556	449.074	414.374	379.674	344.974
Centrummanagement	140.000				
De Cirkel/De Duim	41.455	321.455	297.331	273.207	249.083
Fietspad Geitenwaard		100.000	96.667	93.334	90.001
Herinrichting Tengnagelwaard		55.000	53.167	51.334	49.501
Onderwijshuisvesting	83.682	69.932	66.377	62.822	59.267
Onderzoek randweg nabij A15		150.000	136.000	122.000	108.000
Plankosten en voorbereiding A15/A12	66.678	132.000	132.000	105.600	79.200
Revitalisering Tatelaar fase 2	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000
Snelfietsroute F12	383.490	382.755	372.020	361.285	350.550
Speelvoorzieningen kinderen met beperking		85.000	85.000	85.000	85.000
Sportvelden RKPSC	120.350	120.350	120.350	120.350	120.350
Werkzaamheden gemeentehuis	505.000	505.000	492.375	479.750	467.125
Totaal Reserves afschrijvingslasten	2.582.188	3.082.851	2.968.347	2.827.029	2.685.711
Voorzieningen					
Vrz Egalisatie kosten groot onderhoud					
ANWB-bewegwijzering	8.819	13.843	18.867	23.891	28.915
Begraafplaatsen	41.092	50.018	58.944	47.870	56.796
Bruggen	52.399	17.184	24.534	9.669	12.169
Onderhoud gebouwen	595.394	430.432	519.182	496.280	555.029
Openbare verlichting	157.851	183.551	9.251	34.951	60.651
Riolering	5.169.041	5.427.125	4.982.522	4.930.810	4.931.684
Wegen	301.284	283.192	-277.820	-88.812	-341.904
Totaal	6.325.880	6.405.345	5.335.480	5.454.659	5.303.340
Vrz Middelen van derden					
Afval					
Onderwijsachterstandbeleid	21.840	21.840	21.840	21.840	21.840
Totaal	21.840	21.840	21.840	21.840	21.840
Vrz Onzekere verplichtingen en verliezen					
Pensioenen wethouders	1.904.825	1.895.625	1.886.425	1.877.225	1.868.025
Wachtgelden wethouders	294.326				
WW verplichtingen (ambtenaren)	166.047	30.233	30.233	30.233	30.233
Totaal	2.365.198	1.925.858	1.916.658	1.907.458	1.898.258
Vrz Risico's					
Aanspraken overstromingen Riverparc	117.002	119.342	121.729	124.163	126.647
Totaal	117.002	119.342	121.729	124.163	126.647
Totaal Voorzieningen	8.829.920	8.472.385	7.395.707	7.508.120	7.350.085

2. Specificatie reserves en voorzieningen

Algemene reserves

9000

Algemene reserve

Algemene informatie

Soort	AR Algemene reserve
Programma	0. Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder	Wethouder Nanne van Dellen
Doel	De algemene reserve is een buffer om onverwachte tegenvallers en fluctuaties in de exploitatie op te kunnen vangen. Daarnaast is de algemene reserve bedoeld als dekking voor risico's. Het gedeelte van de algemene reserve dat niet nodig is als bufferfunctie of voor het afdekken van risico's is vrij aanwendbaar voor bestuurlijke ambities.
Storting	Positieve rekeningresultaten en andere toevoegingen op basis van besluitvorming.
Onttrekking	Negatieve jaarrekeningresultaten. Besteding aan door de raad vast te stellen doelen voor zover de algemene reserve van voldoende omvang is.

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	17.572.571	19.479.114	18.933.931	19.406.531	20.054.531

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018	<p>Onttrekkingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Afschrijvingslastenreserve De Duim - € 280.000 2. Rekeningresultaat Rijnwaarden 2016 - € 28.514 3. Kiddiez - € 27.697 4. Primitieve begroting - € 685 5. Primitieve begroting - € 3.832 6. Rekeningresultaten 2017 - € 68.231 7. Inrichtingskosten De Duim - € 7.500 8. Kadernota 2018-2022 - € 1.395.385 <p>Toevoegingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Verkoop Huize Rijck - € 51.000 2. Precariorechten - € 1.243.000 3. De Boskuul zuiveringsinstallatie (correctie) - € 4.492 4. Primitieve begroting - € 5.217 5. Uitbreiding grondexploitatie Zevenaar Oost - € 2.583.000 6. Middelen Hal 12 - € 56.000
Begroting 2019	<p>Onttrekkingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kadernota 2018-2022 - € 1.737.400 2. Middelen Hal 12 - € 56.000 <p>Toevoegingen:</p> <p>Precariorechten - € 1.248.000</p>
Begroting 2020	<p>Onttrekkingen:</p> <p>Kadernota 2018-2022 - € 781.400</p> <p>Toevoegingen:</p> <p>Precariorechten - € 1.248.000</p>
Begroting 2021	<p>Onttrekkingen:</p> <p>Kadernota 2018-2022 € 600.000 (kosten invoering Omgevingswet)</p> <p>Toevoegingen:</p> <p>Precariorechten - € 1.248.000</p>
Begroting 2022	<p>Onttrekkingen:</p> <p>Kadernota 2018-2022 € 600.000 (kosten invoering Omgevingswet)</p>
Voorstel	<p>In de nota reserves en voorzieningen 2018 doen wij diverse voorstellen om reserves en voorzieningen op te heffen en de restantbedragen toe te voegen aan de Algemene reserve. Het gaat hierbij in 2018 om totaalbedrag van € 17,6 miljoen. Tevens stellen wij voor om de reserves afschrijvingslasten op het juiste niveau te brengen om de volledige afschrijvingslasten gedurende de looptijd van de activa te kunnen dekken. Hiervoor onttrekken wij € 2,1 miljoen aan de Algemene reserve.</p>

Financiële informatie na verwerking correctieboekingen en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	17.572.571	33.074.686	33.074.686	33.315.559	33.315.559

Toelichting correctieboekingen en voorstel

2018	<p>Toevoegingen op basis van voorstellen nota Reserves en voorzieningen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Overboeking van de Risicoreserve - € 16.681.000;
------	--

2. Overboeking bestemmingsreserve Duurzaamheidsleningen - € 135.000;
3. Overboeking van reserve Extra inzet op re-integratie - € 179.595;
4. Overboeking reserve Extra kosten herindeling - € 16.519;
5. Overboeking van reserve Onderzoekscommissie P&O-beleid - € 35.144;
6. Overboeking van reserve Opleiding personeel - € 11.381;
7. Overboeking Organisatieontwikkeling - € 7.0004;
8. Overboeking Versnelling woningbouw - € 509.446;
9. Overboeking voorziening ANWB-bewegwijzering - € 8.819;
10. Overboeking voorziening Onderwijsachterstandenbeleid - € 21.840;
11. Overboeking reserve afschrijvingslasten Balansverkorting - € 9.773;
12. Overboeking reserve afschrijvingslasten Snelfietsroute F12 - € 162.163.

Onttrekkingen op basis van voorstellen in de nota reserves en voorzieningen voor het op de juiste hoogte brengen van de volgende reserves afschrijvingslasten:

13. Dorpscentrum De Cirkel/De Duim - € 281.651;
14. Nieuwbouw 't Scathe - € 1.737.809;
15. Onderwijshuisvesting - € 248.661;
16. Sportvelden - € 7.448.

2020

Toevoegingen op basis van voorstellen nota Reserves en voorzieningen:

1. Restantsaldo reserve Automatisering - € 26.873;
2. Restantsaldo reserve Fricies bezuinigingen vernieuwingskosten - € 220.000.

Onttrekkingen:

Correctie onttrekking ten behoeve van het project Uitvoeren en monitoren RPW - € 6.000.

9011

Algemene reserve - risico's

Algemene informatie

Soort

AR Algemene reserve

Programma

0. Bestuur en ondersteuning

Portefeuillehouder

Wethouder Nanne van Dellen

Doel

In 2014 is in de gemeente Zevenaar een aparte risicoreserve gevormd toen de ratio weerstandsvermogen onder de 1,0 was gekomen. Deze risicoreserve moest op termijn voldoende zijn om alle risico's af te dekken. Inmiddels is de ratio weerstandscapaciteit ruim boven de vereiste 1,0 en is de noodzaak voor een aparte risicoreserve vervallen. De risicoreserve kan vervallen en worden samengevoegd met de algemene reserve.

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	16.681.000	16.681.000	16.681.000	16.681.000	16.681.000

Voorstel

Wij stellen u voor de Risicoreserve op te heffen en het saldo toe te voegen aan de Algemene reserve. De Algemene reserve heeft een bufferfunctie om onverwachte tegenvallers en fluctuaties in de exploitatie op te kunnen vangen. Het is niet noodzakelijk hiervoor een aparte reserve in stand te houden.

Financiële informatie na verwerking correctieboekingen en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	16.681.000				

Toelichting correctieboekingen en voorstel

2018

Onttrekkingen

Overboeking risicoreserve naar algemene reserve - € 16.681.000.

Bestemmingsreserves

9042

Aanpassing patio

Algemene informatie

Soort

BR Bestuurlijke ambities

Programma

0. Bestuur en ondersteuning

Portefeuillehouder

Wethouder Nanne van Dellen

Doel

In 2017 is een claim op de algemene reserve omgezet in een aparte reserve aanpassing patio.

Storting

In 2017 is vanuit de algemene reserve een bedrag van € 31.000 gestort.

Onttrekking

In 2017 zijn de uitgaven voor de aanpassing van de patio gedaan en als investering geboekt. In 2018 zijn deze uitgaven als onderhoudsuitgaven aangeduid en daarom in één keer ten laste van deze reserve gebracht. De reserve zal eind 2018 worden opgeheven.

Startjaar

2017

Maximumbedrag

31.000

Looptijd/opheffingsdatum

31-12-2018

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	31.000				

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018   Onttrekkingen:
Afboeking kosten aanpassing patio - € 31.000.

Voorstel   De uitgaven zijn in 2018 gedaan. Wij stellen voor deze reserve per 31 december 2018 op te heffen.

9017 Algemene informatie

Afval

Soort   BR Egalisatie tarieven
Programma   7. Volksgezondheid en duurzaamheid
Portefeuillehouder   Wethouder Carla Koers
Doel   Egalisatiereserve bedoeld om schommelingen in de uitgaven/inkomsten van afvalverwijdering te egaliseren en zo wisselende tarieven te voorkomen.
Storting   Overschotten op het exploitatiebudget en het jaarlijks onderhoud.
Onttrekking   Tekorten op het exploitatiebudget en het jaarlijks onderhoud.
Startjaar   2018
Maximumbedrag   500.000

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	115.169				

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018   Onttrekkingen:
1. Subsidieverordening en primitieve begroting - € 33.604;
2. Afval mutaties 2e VGR - € 54.565;
3. Eenmalige afschrijving chips containers Rijnwaarden - € 27.000.

9024 Algemene informatie

Automatisering

Soort   BR Egalisatie kosten
Programma   0. Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder   Wethouder Hans Winters
Doel   Deze reserve is ingesteld in de voormalige gemeente Rijnwaarden en werd gebruikt ter egalisatie van de kosten voor automatisering. In Zevenaar werd niet met een egalisatiereserve gewerkt.
Onttrekking   In 2018 en 2019 worden bedragen onttrokken ten behoeve van ICT-uitgaven (nieuw beleid) waarover in de kadernota 2018-2022 is besloten.
Startjaar   2018
Maximumbedrag   151.873
Looptijd/opheffingsdatum   31-12-2019

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	151.873	101.873	26.873	26.873	26.873

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018   Onttrekkingen:
Kadernota 2018-2022:
1. Aanschaf GIS-apparatuur - € 25.000;
2. Project 'Datagedreven sturing' - € 25.000.

Begroting 2019   Onttrekkingen:
Kadernota 2018-2022:
1. Project 'Datagedreven sturing' - € 50.000;
2. Inrichting digitale belastingbalie - € 25.000.

Voorstel

In 2019 verwachten wij de laatste geplande uitgaven uit de kadernota 2018-2022 te doen. Wij stellen voor het resterende saldo per 31 december 2019 toe te voegen aan de Algemene reserve en de reserve op te heffen.

Financiële informatie na verwerking correctieboekingen en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	151.873	101.873			

Toelichting correctieboekingen en voorstel

2019 Voorstel:
Overboeken restantsaldo reserve naar de Algemene reserve - € 26.873.

9040 Besteding jaarrekeningresultaat

Algemene informatie

Soort BR Bestuurlijke ambities
 Programma 0. Bestuur en ondersteuning
 Portefeuillehouder Wethouder Nanne van Dellen
 Doel De raad van de gemeente Rijnwaarden heeft bij de vaststelling van de jaarrekening 2016 besloten een deel van het jaarrekeningresultaat (€ 925.000) te besteden aan het afronden van diverse projecten om in de overgang naar de nieuwe gemeente "schoon door de poort" te gaan.
 Onttrekking Het saldo van deze reserve is in 2018 besteed aan afronding van de diverse projecten. Voor zover er sprake was van investeringen is het betreffende bedrag omgezet in een reserve afschrijvingslasten om de afschrijvingslasten gedurende de looptijd van de investering af te dekken.
 Startjaar 2017
 Maximumbedrag 925.000
 Looptijd/opheffingsdatum 31-12-2018

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	282.305				

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018 Onttrekkingen:
Uitgaven diverse projecten of overboeking naar een reserve afschrijvingslasten bij investeringen - € 282.305.

Voorstel Wij stellen voor deze reserve per 31 december 2018 op te heffen en een eventueel restant van de reserve toe te voegen aan de Algemene reserve.

9031 Bestemmingsplannen

Algemene informatie

Soort BR Egalisatie kosten
 Programma 8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening
 Portefeuillehouder Wethouder Hans Winters
 Doel De bestemmingsreserve is afkomstig uit de voormalige gemeente Rijnwaarden. De reserve is bedoeld voor het egaliseren van de kosten voor het opstellen en actualiseren van bestemmingsplannen, maar ook voor kosten die te maken hebben met de procedurele afhandeling.
 Storting Overschotten op het budget bestemmingsplannen.
 Onttrekking Tekorten op het budget bestemmingsplannen.
 Startjaar 2018
 Maximumbedrag 201.752
 Looptijd/opheffingsdatum 31-12-2019

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	201.752	106.752	91.752	91.752	91.752

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018 Onttrekkingen:
Kadernota 2018-2022:
Actualisatie bestemmingsplan buitengebied - € 95.000.

Begroting 2019 Onttrekkingen:

Kadernota 2018-2022:
Actualisatie bestemmingsplan buitengebied - € 15.000.

Voorstel Na onttrekking van reeds beschikbaar gestelde bedragen voor 2018 en 2019 voor de actualisatie van de bestemmingsplannen buitengebied resteert nog een bedrag van € 91.752. Voor 2019 houden wij nog rekening met extra kosten voor de (procedurele) afhandeling van enkele bestemmingsplannen. Dit betreft met name advieskosten die te maken hebben met zienswijzen. In enkele gevallen mogelijk ook planschades. Wij stellen voor om deze kosten in 2019 te onttrekken aan deze reserve en de reserve daarna op te heffen en een eventueel restantsaldo toe te voegen aan de Algemene reserve. Bij de resultaatsbestemming in de jaarstukken 2019 doen wij u hiervoor een voorstel.

Financiële informatie na verwerking correctieboekingen en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	201.752	106.752			

Toelichting correctieboekingen en voorstel

2019 Voorstel:
Advieskosten en mogelijke planschade bij de afhandeling van bestemmingsplannen dekken ten laste van deze reserve - € 91.752.

9002 Betaald parkeren

Algemene informatie

Soort BR Bestuurlijke ambities
 Programma 2. Verkeer, vervoer en waterstaat
 Portefeuillehouder Wethouder Carla Koers
 Doel Deze reserve is in 2010 gevormd en bedoeld ter dekking van de jaarlijkse tekorten van betaald parkeren.
 Onttrekking Dekking tekorten exploitatie betaald parkeren.
 Startjaar 2010
 Maximumbedrag 2.400.000
 Looptijd/opheffingsdatum 31-12-2019

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	182.443	182.443	182.443	182.443	182.443

Voorstel Wij stellen voor de reserve per 31 december 2019 op te heffen.

Financiële informatie na verwerking correctieboekingen en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	182.443	182.443			

Toelichting correctieboekingen en voorstel

2019 Correctie: afboeking vanwege vervroegde afschrijving oude parkeerautomaten. Zie Kadernota 2018-2022 - € 182.443.

9025 Collegeprogramma

Algemene informatie

Soort BR Bestuurlijke ambities
 Programma 0. Bestuur en ondersteuning
 Portefeuillehouder Wethouder Nanne van Dellen
 Doel Bij de vaststelling van de begroting 2015-2019 van de gemeente Rijnwaarden heeft de raad besloten een reserve voor uitvoering van het collegeprogramma 2014-2018 te vormen.
 Onttrekking Het saldo van deze reserve is in 2018 besteed aan afronding van de diverse onderdelen van het collegeprogramma.
 Startjaar 2014
 Maximumbedrag 1.000.000
 Looptijd/opheffingsdatum 31 december 2018

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022

Stand 1 januari	90.662				
-----------------	--------	--	--	--	--

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018   Onttrekkingen:
Afronding diverse onderdelen uit het collegeprogramma van de voormalige gemeente Rijnwaarden -
€ 90.662.

Voorstel   Wij stellen voor om de reserve per 31 december 2018 op te heffen en een eventueel restantbedrag toe te
voegen aan de Algemene reserve.

9026   Duurzaamheidsleningen

Algemene informatie

Soort   BR Bestuurlijke ambities
Programma   7. Volksgezondheid en duurzaamheid
Portefeuillehouder   Wethouder Carla Koers
Doel   Deze reserve is in 2017 ingesteld door de voormalige gemeente Rijnwaarden en is bedoeld ter dekking
van kosten en risico's van het verstrekken van duurzaamheidsleningen.

Onttrekking   Kosten rente, beheerskosten en kosten vanwege oninbaarheid van de uitgeleende gelden.

Startjaar   2017
Maximumbedrag   135.000
Looptijd/opheffingsdatum   31-12-2018

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	135.000	135.000	135.000	135.000	135.000

Voorstel   Deze reserve is ingesteld om kosten en risico's van het verstrekken van duurzaamheidsleningen te dekken.
Het blijkt dat voor dit doel geen aparte reserve noodzakelijk is. De kosten zijn nihil en de risico's zeer
gering. Hiervoor nemen wij indien noodzakelijk een bedrag op in de paragraaf Weerstandsvermogen en
risicomanagement. Wij stellen u voor de reserve op te heffen en het saldo van € 135.000 over te boeken
naar de Algemene reserve.

Financiële informatie na verwerking correctieboekingen en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	135.000				

Toelichting correctieboekingen en voorstel

2018   Voorstel:
Opheffen van de reserve en het saldo overboeken naar de Algemene reserve - € 135.000.

9010   Extra inzet op re-integratie

Algemene informatie

Soort   BR Bestuurlijke ambities
Programma   6. Sociaal domein
Portefeuillehouder   Wethouder Belinda Elfrink
Doel   In de begroting 2016 heeft de raad van de gemeente Zevenaar besloten extra in te zetten op re-integratie.
Hiervoor is voor de jaren 2016 en 2017 in totaal € 200.000 beschikbaar gesteld. Met dit budget is de RSD
verzocht om extra inspanningen te verrichten om inwoners uit Zevenaar duurzaam uit te laten stromen
naar de arbeidsmarkt.

Onttrekking   Kosten van extra inspanningen om inwoners van Zevenaar duurzaam te laten uitstromen naar de
arbeidsmarkt.

Startjaar   2016
Maximumbedrag   200.000
Looptijd/opheffingsdatum   31-12-2018

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	179.595	179.595	179.595	179.595	179.595

Voorstel

Onder andere om re-integratie een impuls te geven en uitstroom te bevorderen hebt u extra middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de 'businesscase van de RSD'. Hierdoor is deze reserve overbodig geworden. Wij stellen voor om de reserve per 31 december 2018 op te heffen en het bedrag van de reserve toe te voegen aan de Algemene reserve.

Financiële informatie na verwerking correctieboekingen en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	179.595				

Toelichting correctieboekingen en voorstel

2018

Voorstel:
De reserve opheffen en het saldo van de reserve per 31 december 2018 toe te voegen aan de Algemene reserve - € 179.595.

9044

Extra kosten herindeling

Algemene informatie

Soort

BR Bestuurlijke ambities

Programma

0. Bestuur en ondersteuning

Portefeuillehouder

Burgemeester Ella Schadd

Doel

Deze reserve is ingesteld voor de dekking van de kosten van het herindelingskrediet van de vorige herindeling met de gemeente Angerlo. Het krediet is enkele jaren geleden afgesloten.

Onttrekking

Kosten van herindeling met de gemeente Angerlo.

Looptijd/opheffingsdatum 31-12-2018

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	16.519	16.519	16.519	16.519	16.519

Voorstel

Het herindelingskrediet voor de kosten van herindeling met de gemeente Angerlo is enkele jaren geleden afgesloten. Wij stellen voor de reserve op te heffen en het saldo van de reserve van € 16.519 toe te voegen aan de Algemene reserve.

Financiële informatie na verwerking correctieboekingen en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	16.519				

Toelichting correctieboekingen en voorstel

2018

Voorstel:
De reserve op te heffen en het saldo toe te voegen aan de Algemene reserve - € 16.519.

9009

Fricties bezuinigingen vernieuwingskosten

Algemene informatie

Soort

BR Bestuurlijke ambities

Programma

0. Bestuur en ondersteuning

Portefeuillehouder

Wethouder Nanne van Dellen

Doel

Deze reserve is ingesteld om noodzakelijke vernieuwingskosten in het kader van eerder genomen efficiencymaatregelen (Zevenaar van Morgen) te kunnen doen. De reserve diende als dekking van exploitatie-uitgaven.

Onttrekking

Vernieuwingskosten in het kader van efficiencymaatregelen (Zevenaar van Morgen). In de kadernota 2018-20122 is besloten de reserve te gebruiken voor enkele bedrijfsvoeringsprojecten.

Looptijd/opheffingsdatum 31-12-2020

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	503.000	449.000	235.000	220.000	220.000

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018	Onttrekkingen: Kadernota 2018-2022: Ondersteuning invoering Wet normalisering ambtenaren - € 54.000.
Begroting 2019	Onttrekkingen: Kadernota 2018-2022: 1. Ondersteuning invoering Wet normalisering ambtenaren - € 54.000; 2. Project doorontwikkeling Planning & control - € 50.000; 3. Project 'Basis op orde' - € 75.000; 4. Ondersteuning invoering veranderen grondslag Wet onroerende zaken - € 35.000
Begroting 2020	Onttrekkingen: Kadernota 2018-2022: Ondersteuning invoering veranderen grondslag Wet onroerende zaken - € 15.000.

Voorstel Wij stellen voor om deze reserve na besteding voor de projecten uit de kadernota 2018-2022 op te heffen en saldo van de reserve van € 220.000 toe te voegen aan de Algemene reserve.

Financiële informatie na verwerking correctieboekingen en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	503.000	449.000	235.000		

Toelichting correctieboekingen en voorstel

2020 Voorstel:
Deze reserve na besteding van projecten uit de kadernota 2018-2020 op te heffen en het saldo toe te voegen aan de Algemene reserve - € 220.000.

9045 ICT-samenwerking Liemers

Algemene informatie

Soort	BR Bestuurlijke ambities
Programma	0. Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder	Wethouder Hans Winters
Doel	De reserve is in 2008 gevormd ter dekking van de projectkosten van de oprichting van de Regionale ICT Dienst (RID), in totaal geraamd op € 693.000. In 2018 wordt het restantkrediet ingezet voor de bekostiging van maatwerkprojecten.
Onttrekking	Projectkosten oprichting RID en in 2018 de bekostiging van maatwerkprojecten.
Startjaar	2008
Maximumbedrag	693.000
Looptijd/opheffingsdatum	31-12-2018

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	26.105	26.105	26.105	26.105	26.105

Voorstel Wij stellen voor de reserve per 31 december 2018 op te heffen.

Financiële informatie na verwerking correctieboekingen en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	26.105				

Toelichting correctieboekingen en voorstel

2018 Correctie:
Dekking van kosten op het krediet ICT-Samenwerking De Liemers - € 26.105.

9016 Innovaties Sociaal Domein

Algemene informatie

Soort	BR Bestuurlijke ambities
Programma	6. Sociaal domein
Portefeuillehouder	Wethouder Anita van Loon
Doel	Bij de behandeling van de meerjarenbegroting 2017-2020 heeft de raad van de voormalige gemeente Zevenaar een reserve met een totaalbedrag van € 500.000 beschikbaar gesteld voor innovaties in het

	sociaal domein. Deze reserve werd gevormd door het gebruiken van jaarbudgetten, die reeds voor hetzelfde doel beschikbaar waren: € 300.000 in 2017 en € 200.000 in 2018.
Starting	Starting € 300.000 uit het jaarbudget 2017 en € 200.000 uit het jaarbudget 2018.
Onttrekking	Kosten in verband met innovaties binnen het sociaal domein
Startjaar	2017
Maximumbedrag	500.000
Looptijd/opheffingsdatum	31-12-2019

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	124.250	324.250			

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018	Toevoegingen: Primitieve begroting - € 200.000.
Begroting 2019	Onttrekkingen: Begroting 2019 - € 324.250.

Voorstel Wij stellen voor de reserve per 31 december 2019 op te heffen.

9039 Inrichtingskosten jeugdsoos de Duim

Algemene informatie

Soort	BR Bestuurlijke ambities
Programma	5. Sport, cultuur en recreatie
Portefeuillehouder	Wethouder Nanne van Dellen
Doel	In de jaarrekening 2017 heeft de raad van de gemeente Rijnwaarden besloten uit het resultaat 2017 een bedrag van € 7.500 te storten in een bestemmingsreserve voor een bijdrage aan jeugdsoos de Duim voor inrichtingskosten van de verbouwde multifunctionele accommodatie de Cirkel.
Startjaar	2018
Maximumbedrag	7.500
Looptijd/opheffingsdatum	31-12-2018

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari					

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018	Onttrekkingen: Inrichtingskosten de Duim - € 7.500. Toevoegingen: Algemene reserve conform besluit jaarrekening 2017 Rijnwaarden - € 7.500.
----------------	--

Voorstel Wij stellen voor de reserve per 31 december 2018 op te heffen.

9013 Nazorg complexen grondexploitaties

Algemene informatie

Soort	BR Bestuurlijke ambities
Programma	8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening
Portefeuillehouder	Wethouder Hans Winters
Doel	Deze reserve is ingesteld om extra kosten voor onder andere onderhoud aan wegen, groen, riool etc. na het afsluiten van grondexploitaties te bekostigen.
Onttrekking	Extra kosten voor onderhoud wegen, riool, groen etc. na afsluiten van grondexploitaties.
Looptijd/opheffingsdatum	31-12-2019

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	114.867	114.867	114.867	114.867	114.867

Voorstel Wij stellen voor om de budgetten voor onderhoud na het afsluiten van grondexploitaties direct in de meerjarenbegroting op te nemen. Omdat we dit voor het afsluiten van de exploitatie de Tol in 2019 nog

niet hebben gedaan kan het saldo van de reserve in 2019 gebruikt worden voor het onderhoud van de Tol. Wij stellen u voor de reserve met ingang van 31 december 2019 op te heffen en een eventueel restantsaldo toe te voegen aan de Algemene reserve. Bij de resultaatsbestemming in de jaarstukken 2019 doen wij u hiervoor een voorstel.

Financiële informatie na verwerking correctieboekingen en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	114.867	114.867			

Toelichting correctieboekingen en voorstel

2019 Voorstel:
Bekostiging extra kosten onderhoud openbare ruimte de Tol - € 114.867.

9047 Onderhoud gebouwen

Algemene informatie

Soort BR Egalisatie kosten
 Programma 0. Bestuur en ondersteuning
 Portefeuillehouder Wethouder Nanne van Dellen
 Doel In 2017 is het restant van de voorziening onderhoud gebouwen Rijnwaarden overgeboekt naar de bestemmingsreserve onderhoud gemeentegebouwen, omdat er voor groot onderhoud gebouwen geen actueel onderhoudsplan meer was.
 De reserve is bedoeld voor groot onderhoud van de gebouwen van de voormalige gemeente Rijnwaarden.
 Storting In de begroting zijn de jaarlijkse toevoegingen van gebouwen van Rijnwaarden toegevoegd aan de voorziening onderhoud gebouwen van de nieuwe gemeente Zevenaar. Aan deze reserve worden geen bedragen meer toegevoegd.
 Onttrekking Kosten groot onderhoud gebouwen van de voormalige gemeente Rijnwaarden.
 Startjaar 2017
 Maximumbedrag 108.268
 Looptijd/opheffingsdatum 31-12-2019

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	108.268	108.268	108.268	108.268	108.268

Voorstel Wij stellen u voor, om op het moment dat er een nieuw actueel beheersplan voor onderhoud gemeentelijke gebouwen is, de reserve op te heffen en het resterende saldo toe te voegen aan de voorziening onderhoud gebouwen. Wij verwachten dat dit uiterlijk per 31 december 2019 zal plaatsvinden.

Financiële informatie na verwerking correctieboekingen en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	108.268	108.268			

Toelichting correctieboekingen en voorstel

2019 Voorstel:
Overboeking naar de voorziening groot onderhoud gebouwen na het opstellen van een nieuw onderhoudsplan - € 108.268.

9010 Onderzoekscommissie P&O-beleid

Algemene informatie

Soort BR Bestuurlijke ambities
 Programma 0. Bestuur en ondersteuning
 Portefeuillehouder Wethouder Hans Winters
 Doel De reserve dient als dekking van de onderzoekskosten van de P&O-enquête. Alhoewel het onderzoek is afgerond, heeft de onderzoekscommissie aangegeven de reserve beschikbaar te willen houden voor eventueel kosten die nog komen gaan. Het onderzoek is in 2016 gestart en in 2017 afgerond.
 Onttrekking Onderzoekskosten P&O-beleid.
 Startjaar 2016
 Maximumbedrag 218.912
 Looptijd/opheffingsdatum 31-12-2018

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	35.144	35.144	35.144	35.144	35.144

Voorstel Omdat er eind 2018 geen kosten meer te verwachten zijn stellen wij u voor het restantsaldo van deze reserve per 31 december 2018 toe te voegen aan de Algemene reserve.

Financiële informatie na verwerking correctieboekingen en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	35.144				

Toelichting correctieboekingen en voorstel

2018 Voorstel:
Het saldo van de reserve per 31 december 2018 toe te voegen aan de Algemene reserve - € 35.144.

9023 Opleiding personeel

Algemene informatie

Soort BR Egalisatie kosten
 Programma 0. Bestuur en ondersteuning
 Portefeuillehouder Wethouder Hans Winters
 Doel Deze reserve komt vanuit voormalig gemeente Rijnwaarden en dient ter egalisatie van kosten van opleidingen van personeel.
 Storting Overschotten op het budget opleidingen van de voormalige gemeente Rijnwaarden.
 Onttrekking Tekorten op het budget opleidingen van de voormalige gemeente Rijnwaarden.
 Looptijd/opheffingsdatum 31-12-2018

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	11.861	11.861	11.861	11.861	11.861

Voorstel Wij stellen voor om deze reserve per 31 december 2018 op te heffen en het restantsaldo toe te voegen aan de Algemene reserve.

Financiële informatie na verwerking correctieboekingen en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	11.861				

Toelichting correctieboekingen en voorstel

2018 Voorstel:
De egalisatiereserve opheffen en het restantsaldo toevoegen aan de Algemene reserve - € 11.381.

9033 Organisatieontwikkeling

Algemene informatie

Soort BR Egalisatie kosten
 Programma 0. Bestuur en ondersteuning
 Portefeuillehouder Wethouder Hans Winters
 Doel Deze reserve komt vanuit voormalig gemeente Rijnwaarden en dient ter egalisatie van kosten van organisatieontwikkeling.
 Storting Overschotten op het budget organisatieontwikkeling van de voormalige gemeente Rijnwaarden.
 Onttrekking Tekorten op het budget organisatieontwikkeling van de voormalige gemeente Rijnwaarden.
 Looptijd/opheffingsdatum 31-12-2018

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	7.004	7.004	7.004	7.004	7.004

Voorstel Wij stellen voor om deze reserve per 31 december 2018 op te heffen en het restantsaldo toe te voegen aan de Algemene reserve.

Financiële informatie na verwerking correctieboekingen en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	7.004				

Toelichting correctieboekingen en voorstel

2018 Voorstel:
De egaliseriereserve opheffen en het restantsaldo toevoegen aan de Algemene reserve - € 7.004.

9043 Privatisering sportaccommodaties

Algemene informatie

Soort BR Bestuurlijke ambities
 Programma 5. Sport, cultuur en recreatie
 Portefeuillehouder Wethouder Nanne van Dellen
 Doel Op 25 oktober 2017 heeft de gemeenteraad van voormalig Zevenaar besloten eenmalig een bedrag van € 397.000 beschikbaar te stellen aan vv Angerlo Vooruit voor de renovatie/nieuwbouw van de accommodaties in het kader van privatisering.
 Onttrekking Kosten voor een bijdrage aan renovatie/nieuwbouw van de accommodatie van vv Angerlo Vooruit.
 Startjaar 2017
 Maximumbedrag 397.000
 Looptijd/opheffingsdatum 31-12-2018

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	397.000				

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018 Onttrekkingen:
Verstrekking bijdrage privatisering vv Angerlo Vooruit - € 397.000.
 Voorstel De privatisering heeft in 2018 plaatsgevonden en het door de raad beschikbare bedrag is in 2018 volledig ingezet. Wij stellen u voor de reserve per 31 december 2018 op te heffen.

Rekenkameronderzoek informatieveiligheid

Algemene informatie

Soort BR Bestuurlijke ambities
 Programma 0. Bestuur en ondersteuning
 Portefeuillehouder Wethouder Hans Winters
 Doel Reserve dient ter dekking van de kosten van het krediet rekenkameronderzoek informatieveiligheid.
 Onttrekking Uitgaven in verband met het rekenkameronderzoek informatieveiligheid.
 Looptijd/opheffingsdatum 31-12-2018

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	7.400				

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018 Onttrekkingen:
Rekenkameronderzoek - € 7.400.

Voorstel Het restantkrediet was begin 2018 € 7.400. In 2018 zijn uitgaven gedaan waarmee de reserve geheel wordt gebruikt. Wij stellen voor de reserve per 31 december 2018 op te heffen.

9018 Riolering

Algemene informatie

Soort BR Egalisatie tarieven
 Programma 7. Volksgezondheid en duurzaamheid

Portefeuillehouder	Wethouder Hans Winters
Doel	Egalisatiereserve bedoeld om schommelingen in de uitgaven/inkomsten van riolering te egaliseren en zo wisselende tarieven te voorkomen.
Storting	Overschotten op het exploitatiebudget en het jaarlijks onderhoud.
Onttrekking	Tekorten op het exploitatiebudget en het jaarlijks onderhoud.

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	70.923	70.923	70.923	70.923	70.923

9046 Stashouders

Algemene informatie

Soort	BR Bestuurlijke ambities
Programma	6. Sociaal domein
Portefeuillehouder	Wethouder Belinda Elfrink
Doel	In 2016 en 2017 zijn van het Rijk middelen ontvangen voor opvang en huisvesting van stashouders in de voormalige gemeente Rijnwaarden. De kosten volgen deels in de jaren erna.
Onttrekking	Kosten voor opvang en huisvesting van stashouders.
Startjaar	2016
Maximumbedrag	123.500

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	117.466	117.466	117.466	117.466	117.466

9008 Verhuizing peuterspeelzaalwerk

Algemene informatie

Soort	BR Bestuurlijke ambities
Programma	4. Onderwijs
Portefeuillehouder	Wethouder Anita van Loon
Doel	In 2017 is een claim op de Algemene reserve voor de verhuizing van het peuterspeelzaalwerk omgezet in een aparte reserve.
Onttrekking	Kosten van verhuizing van het peuterspeelzaalwerk.
Startjaar	2017
Maximumbedrag	23.601

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	23.601	23.601	23.601	23.601	23.601

Voorstel	Wij stellen u voor de reserve per 31 december 2020, na dekking van de kosten van de verhuizing, op te heffen.
-----------------	---

Financiële informatie na verwerking correctieboekingen en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	23.601	23.601	23.601		

Toelichting correctieboekingen en voorstel

2020	Onttrekking: Correctie raming dekking kosten verhuizing peuterspeelzaalwerk ten laste van de reserve - € 23.601.
------	---

9001 Versnelling woningbouw

Algemene informatie

Soort	BR Bestuurlijke ambities
Programma	8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening
Portefeuillehouder	Wethouder Nanne van Dellen
Doel	Deze bestemmingsreserve is gevormd vanuit de middelen die zijn ontvangen voor de versnelling van woningbouw. Een groot deel van deze bestemmingsreserve (€ 400.000) was bedoeld voor het afdekken

van incidentele risico's met betrekking tot de duurzaamheidsleningen (raadsbesluit 2016). Het restant is bedoeld voor risico's van verstrekte startersleningen.

Onttrekking	Kosten in verband met verstrekte duurzaamheidsleningen en startersleningen.
Startjaar	2008
Maximumbedrag	509.446
Looptijd/opheffingsdatum	31-12-2018

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	509.446	509.446	509.446	509.446	509.446

Voorstel Wij stellen voor om de reserve op te heffen en het saldo toe te voegen aan de Algemene reserve.

Financiële informatie na verwerking correctieboekingen en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	509.446				

Toelichting correctieboekingen en voorstel

2018 Voorstel:
De risico's en kosten betreffende duurzaamheids- en startersleningen zijn zeer gering. Er is daarom geen reden deze reserve in stand te houden. Wij stellen voor om de reserve op te heffen en het saldo toe te voegen aan de Algemene reserve - € 509.446.

9003 Visie en planvorming station Zevenpoort

Algemene informatie

Soort	BR Bestuurlijke ambities
Programma	2. Verkeer, vervoer en waterstaat
Portefeuillehouder	Wethouder Carla Koers
Doel	In 2013 en 2014 is in totaal € 70.000 beschikbaar gesteld voor visie en planvorming station Zevenpoort.
Onttrekking	Exploiatiekosten voor visie en planvorming betreffende station Zevenpoort
Startjaar	2013
Maximumbedrag	70.000
Looptijd/opheffingsdatum	31-12-2019

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	32.039	32.039			

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2019 Onttrekkingen:
Visie en planvorming - € 32.039.

Voorstel Wij stellen voor om de reserve na besteding van het restant van de reserve per 31 december 2019 op te heffen.

9030 Volkshuisvesting

Algemene informatie

Soort	BR Bestuurlijke ambities
Programma	8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening
Portefeuillehouder	Wethouder Hans Winters
Doel	Deze reserve is ingesteld om kosten ten behoeve van additionele voorzieningen en verbetering in de leefomgeving van sociale woningbouwcomplexen te kunnen dekken.
Storting	Deze reserve werd oorspronkelijk jaarlijks gevoed door een opslag op de rentekosten van leningen verstrekt aan de woningbouwvereniging in Rijnwaarden. Na overdracht van de leningen aan het Waarborgfonds zijn deze stortingen beëindigd.
Onttrekking	Het restant van deze reserve per 1 januari 2018 wordt besteed aan de inrichting van de openbare ruimte rondom de woningbouwlocatie Graaf Reinaldstraat in Lobith.
Startjaar	2018
Maximumbedrag	22.147
Looptijd/opheffingsdatum	31-12-2017

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	22.147	16.447	12.547	12.547	12.547

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018	Onttrekkingen: Kosten overdracht leningen en garanties WSW - € 5.700.
Begroting 2019	Onttrekkingen: Kosten overdracht leningen en garanties WSW - € 3.900.

Voorstel Wij stellen voor om deze reserve per 31 december 2018 op te heffen.

Financiële informatie na verwerking correctieboekingen en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	22.147				

Toelichting correctieboekingen en voorstel

2018	Correctie: In 2018 is € 19.340 besteed inrichting openbare ruimte in Lobith. De begrote onttrekking voor kosten overdracht leningen aan WSW van € 5.700 wordt verlaagd naar € 2.807.
2019	Correctie: De begrote onttrekking voor kosten overdracht leningen aan WSW van € 3.900 komt te vervallen, omdat de reserve in 2018 reeds geheel besteed is.

9032 Wegen

Algemene informatie

Soort	BR Egalisatie kosten
Programma	2. Verkeer, vervoer en waterstaat
Portefeuillehouder	Wethouder Carla Koers
Doel	In 2016 is deze reserve in de voormalige gemeente Rijnwaarden gevormd vanuit de voorziening wegen. Deze voorziening wegen moest volgens de BBV-voorschriften worden opgeheven, omdat er geen actueel beheersplan meer aanwezig was. Na vaststelling van een beheersplan wegen van de nieuwe gemeente Zevenaar wordt deze reserve weer overgeboekt naar de voorziening wegen.
Storting	Budget dat voorheen in de voorziening groot onderhoud wegen werd gestort in de voormalige gemeente Rijnwaarden wordt nu aan de reserve toegevoegd.
Onttrekking	Achterstallig onderhoud wordt uit deze reserve betaald.
Startjaar	2016
Looptijd/opheffingsdatum	31-12-2019

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	387.018	745.398	1.103.778	1.462.158	1.820.538

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018	Toevoegingen Budget groot onderhoud - € 358.380.
Begroting 2019	Idem.
Begroting 2020	Idem.
Begroting 2021	Idem.
Begroting 2022	Idem.

Voorstel Wij stellen voor de restantreserve na vaststelling van een nieuw beheersplan wegen over te boeken naar de voorziening wegen en de reserve daarna op te heffen.

Financiële informatie na verwerking correctieboekingen en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	387.018	28.638			

Toelichting correctieboekingen en voorstel

2018	Correctie:
------	------------

2019	Onttrekking vanwege besteding budget onderhoud wegen -€ 358.380. Idem. Voorstel: Overboeken restant reserve naar de voorziening wegen - € 28.638.
2020	Correctie: Overboeking budget onderhoud wegen naar de voorziening - € 358.380.
2021	Idem.
2022	Idem.

Reserves afschrijvingslasten

9027	Balansverkorting
Algemene informatie	
Soort	BR Dekking afschrijvingslasten
Programma	0. Bestuur en ondersteuning
Startjaar	2018

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	229.977	212.285	202.686	192.673	182.660

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018	Onttrekkingen: 1. Dekking afschrijvingslasten - € 9.599; 2. Bijstelling reserve balansverkorting - € 8.093.
Begroting 2019	Onttrekkingen: Dekking afschrijvingslasten - € 9.599.
Begroting 2020	Onttrekkingen: Dekking afschrijvingslasten - € 10.013.
Begroting 2021	Idem.
Begroting 2022	Idem.

Voorstel De reserve is hoger dan noodzakelijk om de toekomstige afschrijvingslasten te kunnen dekken. Wij stellen u voor om een bedrag van € 9.773 aan de reserve te onttrekken en toe te voegen aan de Algemene reserve.

Financiële informatie na verwerking correctieboekingen en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	229.977	202.512	200.780	198.220	195.300

Toelichting ontwikkelingen

2018	Onttrekking op basis van voorstellen in de nota Reserves en voorzieningen om de reserve op het juiste niveau te brengen om de volledige afschrijvingslasten de komende jaren te kunnen dekken - € 9.773.
2019	Onttrekkingen: Correctie onttrekking voor de dekking van de afschrijvingslasten - € 7.867.
2020	Onttrekkingen: Correctie onttrekking voor de dekking van de afschrijvingslasten - € 7.453.
2021	Onttrekkingen: Correctie onttrekking voor de dekking van de afschrijvingslasten - € 7.093.
2022	Onttrekkingen: Correctie onttrekking voor de dekking van de afschrijvingslasten - € 3.929.

9029	Basisschool 't Scathe
Algemene informatie	
Soort	BR Dekking afschrijvingslasten
Programma	4. Onderwijs
Startjaar	2012
Maximum bedrag	650.000

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	511.556	449.074	414.374	379.674	344.974

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018	Onttrekkingen: Dekking afschrijvingslasten - € 62.482.
Begroting 2019	Onttrekkingen: Dekking afschrijvingslasten - € 34.700.
Begroting 2020	Idem.
Begroting 2021	Idem.
Begroting 2022	Idem.

Voorstel De reserve is lager dan noodzakelijk om de toekomstige afschrijvingslasten te kunnen dekken. Wij stellen u voor om een bedrag van € 1.737.809 ten laste van de Algemene reserve toe te voegen aan deze reserve om de volledige toekomstige afschrijvingslasten te kunnen dekken.

Financiële informatie na verwerking correctieboekingen en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	511.556	2.186.883	2.124.401	2.061.919	1.999.437

Toelichting ontwikkelingen

2018	Toevoeging op basis van voorstellen in de nota Reserves en voorzieningen om de reserve op het juiste niveau te brengen om de volledige afschrijvingslasten de komende jaren te kunnen dekken - € 1.737.809.
2019	Onttrekkingen: Correctie aanvullende onttrekking - € 27.782.
2020	Onttrekkingen: Correctie aanvullende onttrekking - € 27.782.
2021	Idem.
2022	Idem.

9005 Centrummanagement

Algemene informatie

Soort	BR Dekking afschrijvingslasten
Programma	3. Economie
Startjaar	2017
Looptijd/Opheffingsdatum	2018

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	140.000				

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018	Onttrekkingen: De kosten m.b.t. het centrummanagement worden in de exploitatie verantwoord en gedekt door een onttrekking van € 140.000 uit deze bestemmingsreserve.
----------------	---

9034 De Cirkel/De Duim

Algemene informatie

Soort	BR Dekking afschrijvingslasten
Programma	4. Onderwijs
Startjaar	2018
Looptijd/Opheffingsdatum	2044
Maximum bedrag	603.106

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	41.455	321.455	297.331	273.207	249.083

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018	Toevoegingen: Uitwerking amendement raad voormalige gemeente Rijnwaarden van 27 juni 2017 - € 280.000.
Begroting 2019	Onttrekkingen: Jaarlijkse onttrekking ter dekking van de afschrijvingslasten - € 24.124.

Begroting 2020	Idem.
Begroting 2021	Idem.
Begroting 2022	Idem.

Voorstel Wij stellen u voor een bedrag van € 281.651 ten laste van de Algemene reserve toe te voegen aan de reserve afschrijvingslasten De Cirkel/De Duim ter dekking van toekomstige afschrijvingslasten van de investering voor de verbouw van De Duim en verplaatsing van De Cirkel. De huidige hoogte van de reserve is onvoldoende om deze toekomstige afschrijvingslasten volledig te kunnen dekken.

Financiële informatie na verwerking correctieboekingen en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	41.455	603.106	578.982	554.858	530.734

Toelichting ontwikkelingen

2018 Stortingen:
Voorstel nota reserves en voorzieningen: Toevoeging van € 281.651 ten laste van de Algemene reserve om de reserve op het juiste niveau te brengen om de kapitaallasten te kunnen dekken.

9036 Fietspad Geitenwaard

Algemene informatie

Soort	BR Dekking afschrijvingslasten
Programma	2. Verkeer, vervoer en waterstaat
Startjaar	2018
Looptijd/Opheffingsdatum	2049
Maximum bedrag	100.000

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari		100.000	96.667	93.334	90.001

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018	Toevoegingen: Storting t.l.v. rekeningresultaat 2016 - € 100.000.
Begroting 2019	Onttrekkingen: Jaarlijkse onttrekking ter dekking afschrijvingslasten - € 3.333.
Begroting 2020	Idem.
Begroting 2021	Idem.
Begroting 2022	Idem.

9037 Herinrichting Tengenelwaard

Algemene informatie

Soort	BR Dekking afschrijvingslasten
Programma	2. Verkeer, vervoer en waterstaat
Startjaar	2018
Looptijd/Opheffingsdatum	2049
Maximum bedrag	55.000

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari		55.000	53.167	51.334	49.501

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018	Toevoegingen: Storting in de reserve - € 55.000.
Begroting 2019	Onttrekkingen: Jaarlijkse onttrekking als dekking voor de afschrijvingslasten - € 1.833.
Begroting 2020	Idem.
Begroting 2021	Idem.
Begroting 2022	Idem.

9028	Onderwijshuisvesting
Algemene informatie	
Soort	BR Dekking afschrijvingslasten
Programma	4. Onderwijs
Startjaar	2006

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	83.682	69.932	66.377	62.822	59.267

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018	Onttrekkingen: 1. Dekking afschrijvingslasten - € 3.555; 2. Dekking afschrijvingslasten - € 10.195.
Begroting 2019	Onttrekkingen: Dekking afschrijvingslasten - € 3.555.
Begroting 2020	Idem.
Begroting 2021	Idem.
Begroting 2022	Idem.

Voorstel	Wij stellen u voor een bedrag van € 248.661 ten laste van de Algemene reserve toe te voegen aan de reserve afschrijvingslasten Onderwijshuisvesting ter dekking van toekomstige afschrijvingslasten. De huidige hoogte van de reserve is onvoldoende om deze toekomstige afschrijvingslasten volledig te kunnen dekken.
-----------------	---

Financiële informatie na verwerking correctieboekingen en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	83.682	318.593	304.843	291.093	277.343

Toelichting ontwikkelingen

2018	Stortingen: Voorstel nota reserves en voorzieningen: Toevoeging van € 248.661 ten laste van de Algemene reserve om de reserve op het juiste niveau te brengen om de kapitaallasten te kunnen dekken.
2019	Onttrekkingen: Dekking afschrijvingslasten - € 10.195.
2020	Idem.
2021	Idem.
2022	Idem.

9021	Onderzoek randweg nabij A15
Algemene informatie	
Soort	BR Dekking afschrijvingslasten
Programma	2. Verkeer, vervoer en waterstaat
Startjaar	2018
Looptijd/Opheffingsdatum	2026
Maximum bedrag	150.000

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari		150.000	136.000	122.000	108.000

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018	Toevoegingen: Storting bedrag in reserve - € 150.000.
Begroting 2019	Onttrekkingen: Dekking jaarlijkse afschrijvingslasten - € 14.000.
Begroting 2020	Idem.
Begroting 2021	Idem.
Begroting 2022	Idem.

Financiële informatie na verwerking correctieboekingen en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari		150.000	150.000	120.000	90.000

Toelichting ontwikkelingen

2019	Onttrekkingen: Correctie geraamde onttrekking - € 14.000.
2020	Onttrekkingen: Aanvulling geraamde onttrekking - € 16.000.
2021	Idem.
2022	Idem.

9004 Plankosten en voorbereiding A15/A12

Algemene informatie

Soort	BR Dekking afschrijvingslasten
Programma	2. Verkeer, vervoer en waterstaat
Startjaar	2015
Looptijd/Opheffingsdatum	2025
Maximum bedrag	132.000

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	66.678	132.000	132.000	105.600	79.200

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018	Toevoegingen: Op juiste hoogte brengen reserve - € 65.322.
Begroting 2020	Onttrekkingen: Jaarlijkse onttrekking ter dekking van jaarlijkse afschrijvingslasten - € 26.400.
Begroting 2021	Idem.
Begroting 2022	Idem.

9006 Revitalisering Tatelaar fase 2

Algemene informatie

Soort	BR Dekking afschrijvingslasten
Programma	3. Economie
Startjaar	2016
Looptijd/Opheffingsdatum	2047

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000

Financiële informatie na verwerking correctieboekingen en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	500.000	500.000	500.000	483.333	466.666

Toelichting ontwikkelingen

2020	Onttrekkingen: 1. Afboeking afschrijvingslasten - € 16.668; 2. Correctie geraamde onttrekking ter dekking van de afschrijvingslasten - € 1.
2021	Idem.
2022	Idem.

9012 Snelfietsroute F12

Algemene informatie

Soort	BR Dekking afschrijvingslasten
-------	--------------------------------

Programma 2. Verkeer, vervoer en waterstaat
Startjaar 2017

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	383.490	382.755	372.020	361.285	350.550

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018	Onttrekkingen: Dekking afschrijvingslasten - € 735.
Begroting 2019	Onttrekkingen: Dekking afschrijvingslasten - € 10.375.
Begroting 2020	Idem.
Begroting 2021	Idem.
Begroting 2022	Idem.

Voorstel De reserve is hoger dan noodzakelijk om de toekomstige afschrijvingslasten te kunnen dekken. Wij stellen u voor om een bedrag van € 162.163 aan de reserve te onttrekken en toe te voegen aan de Algemene reserve.

Financiële informatie na verwerking correctieboekingen en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	383.490	220.592	211.857	203.122	194.387

Toelichting ontwikkelingen

2018	Onttrekking op basis van voorstellen in de nota Reserves en voorzieningen om de reserve op het juiste niveau te brengen om de volledige afschrijvingslasten de komende jaren te kunnen dekken - € 162.163.
2019	Onttrekkingen: Correctie dekking afschrijvingslasten - € -2.000.
2020	Idem.
2021	Idem.
2022	Idem.

9038 Speelvoorzieningen kinderen met beperking

Algemene informatie

Soort	BR Dekking afschrijvingslasten
Programma	5. Sport, cultuur en recreatie
Startjaar	2018
Looptijd/Opheffingsdatum	2025

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari		85.000	85.000	85.000	85.000

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018	Toevoegingen: Vorming reserve - € 85.000.
----------------	--

Financiële informatie na verwerking correctieboekingen en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari		85.000	68.000	51.000	34.000

Toelichting ontwikkelingen

2019	Onttrekkingen: Dekking afschrijvingslasten - € 17.000.
2020	Idem.
2021	Idem.
2022	Idem.

9035	Sportvelden RKPSC
Algemene informatie	
Soort	BR Dekking afschrijvingslasten
Programma	5. Sport, cultuur en recreatie
Startjaar	2017
Looptijd/Opheffingsdatum	2025
Maximum bedrag	127.798

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	120.350	120.350	120.350	120.350	120.350

Voorstel Wij stellen u voor een bedrag van € 7.448 ten laste van de Algemene reserve toe te voegen aan de reserve afschrijvingslasten Sportvelden RPSC ter dekking van toekomstige afschrijvingslasten. De huidige hoogte van de reserve is onvoldoende om deze toekomstige afschrijvingslasten volledig te kunnen dekken.

Financiële informatie na verwerking correctieboekingen en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	120.350	127.798	102.238	76.678	51.118

Toelichting ontwikkelingen

2018	Stortingen: Voorstel nota reserves en voorzieningen: Toevoeging van € 7.448 ten laste van de Algemene reserve om de reserve op het juiste niveau te brengen om de kapitaallasten te kunnen dekken.
2019	Onttrekkingen: Dekking afschrijvingslasten - € 25.560.
2020	Idem.
2021	Idem.
2022	Idem.

9007	Werkzaamheden gemeentehuis
Algemene informatie	
Soort	BR Dekking afschrijvingslasten
Programma	0. Bestuur en ondersteuning

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	505.000	505.000	492.375	479.750	467.125

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2019	Onttrekkingen: Dekking afschrijvingslasten - € 12.625.
Begroting 2020	Idem.
Begroting 2021	Idem.
Begroting 2022	Idem.

Financiële informatie na verwerking correctieboekingen en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	505.000	505.000	505.000	492.372	479.741

Toelichting ontwikkelingen

2019	Onttrekkingen: Correctie geraamde onttrekking voor dekking van de afschrijvingslasten van € 12.625.
2020	Onttrekkingen: Correctie geraamde onttrekking voor de afschrijvingslasten. Het bedrag wijkt in geringe mate af. De correctie is € 3.
2021	Idem.
2022	Idem.

Voorzieningen

8012 Aanspraken overstromingen Riverparc

Algemene informatie

Soort	Vrz Risico's
Programma	5. Sport, cultuur en recreatie
Portefeuillehouder	Wethouder Hans Winters
Doel	Deze voorziening dient om de aanspraken op schades van derden die het gevolg zijn van eventuele overstromingen in Riverparc te financieren. Als de Stichting Woonbelangen Zevenaar (SWR) de hoogte van de oever aanpast aan de norm of als de oever door andere omstandigheden voldoet aan de norm, wordt de bijdrage inclusief de opgebouwde rente terugbetaald aan de SWR.
Storting	Jaarlijks wordt rente aan deze voorziening toegevoegd.
Onttrekking	Aanspraken op schades van derden bij eventuele overstromingen in Riverparc, of terugbetaling aan SWR.
Startjaar	2018

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	117.002	119.342	121.729	124.163	126.647

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018	Toevoegingen: Jaarlijkse toevoeging rente - € 2.340.
Begroting 2019	Toevoegingen: Jaarlijkse toevoeging rente - € 2.387.
Begroting 2020	Toevoegingen: Jaarlijkse toevoeging rente - € 2.435.
Begroting 2021	Toevoegingen: Jaarlijkse toevoeging rente - € 2.483.
Begroting 2022	Toevoegingen: Jaarlijkse toevoeging rente - € 2.532.

Afval

Algemene informatie

Soort	Vrz Middelen van derden
Programma	7. Volksgezondheid en duurzaamheid
Portefeuillehouder	Wethouder Carla Koers
Doel	Voordelen op afschrijvingslasten die ontstaan zijn door het later investeren moeten volgens het BBV verplicht worden toegevoegd aan een voorziening.
Storting	Voordelen op afschrijvingslasten door het uitstellen van investeringen.
Onttrekking	Op het moment dat de uitgestelde investering wordt gedaan wordt het investeringsbedrag verminderd met het bedrag dat hiervoor in de voorziening is gestort.

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari					

8005 ANWB-bewegwijzering

Algemene informatie

Soort	Vrz Egalisatie kosten groot onderhoud
Programma	2. Verkeer, vervoer en waterstaat
Portefeuillehouder	Wethouder Carla Koers
Doel	In de voormalige gemeente Rijnwaarden is deze voorziening ingesteld om de kosten groot onderhoud van ANWB-bewegwijzering te bekostigen. In Zevenaar zijn deze kosten opgenomen in de exploitatie.
Storting	Jaarlijks toevoeging op basis van een beheersplan ANWB-bewegwijzering.
Onttrekking	Kosten van uitgevoerd onderhoud.
Startjaar	2018
Looptijd/opheffingsdatum	31-12-2018

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	8.819	13.843	18.867	23.891	28.915

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018	Toevoegingen: Jaarlijkse dotatie groot onderhoud - € 5.024
Begroting 2019	Idem.
Begroting 2020	Idem.
Begroting 2021	Idem.
Begroting 2022	Idem.

Voorstel Wij stellen voor om de voorziening op te heffen en de jaarlijkse dotatie toe te voegen aan het budget verkeersmaatregelen. Het saldo van deze voorziening van € 8.819 toevoegen aan de Algemene reserve.

Financiële informatie na verwerking correcties en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	8.819				

Toelichting correcties en voorstel

2018	Voorstel: Voorziening opheffen en saldo per 1 januari 2018 - € 8.819 toevoegen aan de Algemene reserve en laten vervallen dotatie en deze toevoegen aan het budget op de exploitatie - € 5.024.
2019	Voorstel: Laten vervallen dotatie en deze toevoegen aan het budget op de exploitatie - € 5.024.
2020	Idem.
2021	Idem.
2022	Idem.

8009 Begraafplaatsen

Algemene informatie

Soort	Vrz Egalisatie kosten groot onderhoud
Programma	7. Volksgezondheid en duurzaamheid
Portefeuillehouder	Wethouder Anita van Loon
Doel	Deze voorziening is gevormd in de voormalige gemeente Zevenaar. De voorziening is voor het egaliseren van meerjarige periodieke onderhoudskosten. Het onderhoud aan de begraafplaatsen is opgenomen in een meerjarenonderhoudsplan.
Storting	Op basis van het meerjarenonderhoudsplan doteren wij jaarlijks aan deze voorziening.
Onttrekking	De werkelijke uitgaven van geplande onderhoudswerkzaamheden.
Startjaar	2018

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	41.092	50.018	58.944	47.870	56.796

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018	Toevoegingen: Jaarlijkse dotatie - € 8.926.
Begroting 2019	Idem.
Begroting 2020	Onttrekkingen: Kosten groot onderhoud - € 20.000 Toevoegingen: Jaarlijkse dotatie - € 8.926
Begroting 2021	Toevoegingen: Jaarlijkse dotatie - € 8.926.
Begroting 2022	Idem.

8008 Bruggen

Algemene informatie

Soort	Vrz Egalisatie kosten groot onderhoud
Programma	2. Verkeer, vervoer en waterstaat
Portefeuillehouder	Wethouder Carla Koers
Doel	Deze voorziening is bedoeld voor de egalisatie van kosten van groot onderhoud aan bruggen conform het meerjarenonderhoudsplan.
Storting	Op basis van het meerjarenonderhoudsplan doteren wij jaarlijks een bedrag van € 17.500 aan deze voorziening.

Onttrekking De werkelijke uitgaven van geplande onderhoudswerkzaamheden.
Startjaar 2018

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	52.399	17.184	24.534	9.669	12.169

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018	Onttrekkingen: Kosten groot onderhoud - € 52.715 Toevoegingen: Jaarlijkse dotatie - € 17.500
Begroting 2019	Onttrekkingen: Kosten groot onderhoud - € 10.150 Toevoegingen: Jaarlijkse dotatie - € 17.500.
Begroting 2020	Onttrekkingen: Kosten groot onderhoud - € 32.365 Toevoegingen: Jaarlijkse dotatie - € 17.500
Begroting 2021	Onttrekkingen: Kosten groot onderhoud - € 15.000 Toevoegingen: Jaarlijkse dotatie - € 17.500
Begroting 2022	Onttrekkingen: Kosten groot onderhoud - € 15.000 Toevoegingen: Jaarlijkse dotatie - € 17.500

8004 Onderhoud gebouwen

Algemene informatie

Soort	Vrz Egalisatie kosten groot onderhoud
Programma	0. Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder	Wethouder Nanne van Dellen
Doel	Deze voorziening is bedoeld voor de egalisatie van kosten van groot onderhoud aan gemeentelijke gebouwen conform het meerjarenonderhoudsplan.
Storting	Jaarlijkse dotatie van € 239.193 conform meerjarenonderhoudsplan.
Onttrekking	Conform meerjarenonderhoudsplan.
Startjaar	2018

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	595.394	430.432	519.182	496.280	555.029

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018	Onttrekkingen: Kosten groot onderhoud - € 409.563 Toevoegingen: Jaarlijkse dotatie - € 244.601
Begroting 2019	Onttrekkingen: Kosten groot onderhoud - € 150.443 Toevoegingen: Jaarlijkse dotatie - € 239.193
Begroting 2020	Onttrekkingen: Kosten groot onderhoud - € 262.095 Toevoegingen: Jaarlijkse dotatie - € 239.193
Begroting 2021	Onttrekkingen: Kosten groot onderhoud - € 180.444 Toevoegingen: Jaarlijkse dotatie - € 239.193
Begroting 2022	Onttrekkingen: Kosten groot onderhoud - € 258.048 Toevoegingen: Jaarlijkse dotatie - € 239.193

Financiële informatie na verwerking correcties en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	595.394	430.432	627.450	604.548	663.297

Toelichting correcties en voorstel

2019   Voorstel:
Overboeking van de bestemmingsreserve onderhoud gebouwen na het opstellen van een nieuw onderhoudsplan - € 108.268.

8003   Onderwijsachterstandbeleid

Algemene informatie

Soort   AR Algemene reserve
 Programma   4. Onderwijs
 Portefeuillehouder   Wethouder Anita van Loon
 Doel   Deze voorziening is ingesteld bij de jaarrekening 2015 (voormalige gemeente Zevenaar). Het betreft gelden van het rijk die ingezet kunnen worden voor het gemeentelijk deel van het onderwijsachterstandenbeleid. De betreffende middelen voor onderwijsachterstandsbeleid over de periode 2011-2014 van het rijk zijn in 2015 afgerekend. Het doel is om, het resterende deel, in de komende jaren in te zetten voor ontwikkeling van 'Brede Scholen'.
 Startjaar   2015
 Looptijd/opheffingsdatum   31-12-2018

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	21.840	21.840	21.840	21.840	21.840

Voorstel   Wij stellen u voor de voorziening op te heffen en het restant bedrag van € 21.840 toe te voegen aan de Algemene reserve.

Financiële informatie na verwerking correcties en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	21.840				

Toelichting correcties en voorstel

2018   Voorstel:
De werkgroep Brede schoolontwikkeling is afgerond en er worden geen uitgaven meer verwacht. Het saldo van de voorziening kan hierdoor 'vrijvallen'. Wij stellen voor het restantbedrag toe te voegen aan de Algemene reserve - € 21.840.

8006   Openbare verlichting

Algemene informatie

Soort   Vrz Egalisatie kosten groot onderhoud
 Programma   2. Verkeer, vervoer en waterstaat
 Portefeuillehouder   Wethouder Carla Koers
 Doel   Deze voorziening dient om schommelingen in de kosten van het periodieke onderhoud aan de openbare verlichting op te vangen.
 Storting   Jaarlijkse storting van € 25.700 op basis van het meerjarenonderhoudsplan.
 Onttrekking   Conform meerjarenonderhoudsplan

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	157.851	183.551	9.251	34.951	60.651

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018   Toevoegingen:
Jaarlijkse dotatie op basis van het meerjarenonderhoudsplan - € 25.700.

Begroting 2019   Onttrekkingen:
Op basis van het onderhoudsplan - € 200.000.
Toevoegingen:
Jaarlijkse dotatie op basis van het meerjarenonderhoudsplan - € 25.700.

Begroting 2020	Toevoegingen: Jaarlijkse dotatie op basis van het meerjarenonderhoudsplan - € 25.700.
Begroting 2021	Idem.
Begroting 2022	Idem.

8002 Pensioenen wethouders

Algemene informatie

Soort	Vrz Onzekere verplichtingen en verliezen
Programma	0. Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder	Wethouder Hans Winters
Doel	Voor de huidige en voormalige wethouders van de (voormalige) gemeente Zevenaar en de voormalige gemeente Rijnwaarden die nog niet de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, is een voorziening gevormd. Eén van de grondslagen die gehanteerd wordt bij de berekening van het benodigd doelvermogen van de pensioenvoorziening is de zogenaamde rekenrente, welke gebaseerd is op de marktrente.
Storting	Toevoegingen van pensioenverplichtingen van wethouders op basis van actuariële berekeningen.
Onttrekking	Onttrekkingen vanwege waardeoverdracht of uitkering van pensioenen.

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	1.904.825	1.895.625	1.886.425	1.877.225	1.868.025

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018	Onttrekkingen: Op basis van ervaringscijfers gaan wij uit van een jaarlijkse onttrekking aan de voorziening van gemiddeld € 80.000. Toevoegingen: De jaarlijkse toevoeging ramen wij op € 70.800. Het werkelijk noodzakelijke bedrag van de toevoeging wordt bij de jaarstukken bepaald op basis van een actuariële berekening.
Begroting 2019	Idem.
Begroting 2020	Idem.
Begroting 2021	Idem.
Begroting 2022	Idem.

8010 Riolering

Algemene informatie

Soort	Vrz Egalisatie kosten groot onderhoud
Programma	7. Volksgezondheid en duurzaamheid
Portefeuillehouder	Wethouder Hans Winters
Doel	Voorziening voor toekomstige vervangingen van riolering.
Storting	Het gedeelte in het tarief rioolheffing dat bestemd is voor de vervangingsinvesteringen aan het rioolstelsel wordt jaarlijks gedoteerd aan de voorziening vervangingsinvesteringen riolering.
Onttrekking	De voorziening wordt uitsluitend ingezet voor vervangingsinvesteringen op basis van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP).

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	5.169.041	5.427.125	4.982.522	4.930.810	4.931.684

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018	Onttrekkingen: Op basis van het vervangingsplan ramen wij een onttrekking van € 166.184. Toevoegingen: Dotatie - € 424.268.
Begroting 2019	Onttrekkingen: Op basis van het vervangingsplan ramen wij een onttrekking van € 1.053.552. Toevoegingen Dotatie - € 608.948
Begroting 2020	Onttrekkingen: Op basis van het vervangingsplan ramen wij een onttrekking van € 676.310. Toevoegingen Dotatie - € 624.598.
Begroting 2021	Onttrekkingen: Op basis van het vervangingsplan ramen wij een onttrekking van € 638.106. Toevoegingen Dotatie - € 638.980.

Begroting 2022   Onttrekkingen:
Op basis van het vervangingsplan ramen wij een onttrekking van € 638.106.
Toevoegingen:
Dotatie - € 638.980.

Wachtgelden wethouders

Algemene informatie

Soort   Vrz Onzekere verplichtingen en verliezen
Programma   0. Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder   Wethouder Hans Winters
Doel   Na het aftreden van burgemeester en wethouders hebben bestuurders recht op een wachtgelduitkering. Hiertoe is bij de jaarrekening 2017 een voorziening gevormd. Om aan de verplichtingen te kunnen voldoen, wordt jaarlijks bekeken of een aanvulling nodig is in de voorziening.

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	294.326				

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018   Onttrekking:
Op basis van de huidige inzichten ramen wij een onttrekking van € 294.326.

Financiële informatie na verwerking correcties en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	294.326	210.000			

Toelichting correcties en voorstel

2018   Correctie:
De noodzakelijke dotatie aan de voorziening wordt jaarlijks bij de 2e Voortgangsrapportage bepaald voor het volgende jaar. In 2019 gaat het om een bedrag van € 210.000.

2019   Onttrekking:
Op basis van de huidige inzichten ramen wij een onttrekking van € 210.000.
Dotatie:
De noodzakelijke dotatie aan de voorziening wordt jaarlijks bij de 2e Voortgangsrapportage bepaald voor het volgende jaar.

8007   Wegen

Algemene informatie

Soort   Vrz Egalisatie kosten groot onderhoud
Programma   2. Verkeer, vervoer en waterstaat
Portefeuillehouder   Wethouder Carla Koers
Doel   Afdekken van verplichtingen en om schommelingen in het wegenonderhoud op te kunnen vangen. Het groot onderhoud aan de wegen is opgenomen in een meerjarenonderhoudsplanning. Na het vaststellen van de geharmoniseerde meerjarenonderhoudsplanning wordt de reserve wegen van de voormalige gemeente Rijnwaarden naar deze voorziening overgeheveld.
Storting   Conform meerjarenonderhoudsplan (wegenbeleidsplan)
Onttrekking   Conform meerjarenonderhoudsplan (wegenbeleidsplan)

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	301.284	283.192	-277.820	-88.812	-341.904

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018   Onttrekkingen:
1. Raming groot onderhoud wegen - € 1.100.000;
2. Raming achterstallig onderhoud - € 400.000.
Dotaties:
1. Jaarlijkse dotatie op basis van het wegenbeleidsplan - € 1.081.908;
2. Extra toevoeging kadernota achterstallig onderhoud - € 400.000.

Begroting 2019   Onttrekkingen:
1. Raming groot onderhoud wegen - € 1.642.920;
2. Raming achterstallig onderhoud - € 400.000.
Dotaties:
1. Jaarlijkse dotatie op basis van het wegenbeleidsplan - € 1.081.908;

Begroting 2020	2. Extra toevoeging kadernota achterstallig onderhoud - € 400.000. Onttrekkingen: Raming groot onderhoud wegen -€ 892.900. Dotaties: Jaarlijkse dotatie op basis van het wegenbeleidsplan - € 1.081.908.
Begroting 2021	Onttrekkingen: Raming groot onderhoud wegen -€ 1.335.000. Dotaties: Jaarlijkse dotatie op basis van het wegenbeleidsplan - € 1.081.908.
Begroting 2022	Onttrekkingen: Raming groot onderhoud wegen -€ 1.102.000. Dotaties: Jaarlijkse dotatie op basis van het wegenbeleidsplan - € 1.081.908.
Voorstel	Bij de bestemmingsreserve Wegen stellen wij voor na vaststelling van een nieuw beheersplan wegen het saldo en de toevoegingen over te boeken naar de voorziening wegen en de reserve daarna op te heffen.

Financiële informatie na verwerking correcties en voorstel

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	301.284	283.192	-249.182	109.198	467.578

Toelichting correcties en voorstel

2019	Voorstel: Overboeking van reserve Wegen na actualisatie onderhoudsplan wegen - € 28.638
2020	Voorstel: Overboeking van reserve Wegen na actualisatie onderhoudsplan wegen - € 358.380.
2021	Idem.
2022	Idem.

8001 WW verplichtingen (ambtenaren)

Algemene informatie

Soort	Vrz Onzekere verplichtingen en verliezen
Programma	0. Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder	Wethouder Hans Winters
Doel	Voorziening dient er dekking van kosten van mobiliteitstrajecten een drietal oud-medewerkers van de voormalige gemeente Rijnwaarden.
Onttrekking	Kosten van mobiliteitstrajecten van de voormalige gemeente Rijnwaarden.

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	166.047	30.233	30.233	30.233	30.233

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018	Onttrekkingen: Raming lasten - € 135.814.
Voorstel	Wij stellen u voor na dekking van de laatste kosten in het kader van de mobiliteitstrajecten de voorziening op te heffen.

Voorzieningen balanscorrecties

Twee bijzondere voorzieningen zijn de voorziening Dubieuze debiteuren en de voorziening Verlies grondexploitaties. Deze voorzieningen worden verplicht gevormd, maar moeten op de balans worden gepresenteerd als correctie op de balanspost Debiteuren respectievelijk Bouwgrond in exploitatie en niet onder de voorzieningen (vreemd vermogen).

Om een volledig beeld te schetsen van alle voorzieningen presenteren wij deze hier, maar zij maken geen onderdeel uit van reguliere voorzieningen en tabellen in dit kader.

8991 Dubieuze debiteuren

Algemene informatie

Soort	BVrz Bijzondere voorzieningen
Programma	0. Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder	Wethouder Nanne van Dellen

Doel Ter afdekking van het risico van oninbaarheid van openstaande posten is een (verplichte) voorziening dubieuze debiteuren ingesteld. Deze voorziening bestaat uit zowel dubieuze debiteuren belastingen en dubieuze debiteuren overige vorderingen. De voorziening voor dubieuze debiteuren dient bepaald te worden o.b.v. de beste schatting van de gemeente. De gemeente kan op basis van ervaringen uit het verleden inschatten welk percentage per ouderdomscategorie uiteindelijk afgeboekt moet worden (zogenaamde statische methode). Deze percentages dienen jaarlijks geëvalueerd te worden aan de hand van de in het verleden gerealiseerde cijfers. Daarbij dient de gemeente de uitkomst uit deze financiële berekening te toetsen door de individuele debiteuren door te lopen en te bepalen of hier geen relevante dubieuze debiteuren tussen staan, die zouden moeten leiden tot een bijstelling van het statisch berekende bedrag (zogenoemde dynamische methode).

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	308.885	293.385	293.385	293.385	293.385

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018
 Toevoegingen:
 Raming toevoeging - € 21.000.
 Onttrekkingen:
 Geraamde onttrekking - € 36.500.

8990

Verliezen grondexploitaties

Algemene informatie

Soort BVrz Bijzondere voorzieningen
 Programma 0. Bestuur en ondersteuning
 Portefeuillehouder Wethouder Nanne van Dellen
 Doel

Op grond van de notitie Grondexploitaties is sprake van grondexploitaties als de gemeente een actief grondbeleid voert. Dat betekent dat de gemeente grond koopt, die bouw- en woonrijp maakt en weer verkoopt of in erfpacht uitgeeft aan ontwikkelaars, aannemers en particulieren. Jaarlijks wordt beoordeeld of de boekwaarde de marktwaarde van de grond overstijgt. Is hier sprake van dan is het verplicht hiervoor een verliesvoorziening te treffen die als een waardecorrectie moet worden gezien. De afgelopen jaren zijn aanvankelijk winstgevend prognoses van een grondexploitatiebegroting omgeslagen naar verliesgevend. De tot dan toe geactiveerde grondexploitatie krijgt dan een lagere waarde. Die lagere waarde kan in de jaarrekening op twee manieren worden gepresenteerd, namelijk:

- via een (niet-herstelbare) afboeking of;
- via het treffen van een verliesvoorziening.

De beleidslijn van de gemeente Zevenaar is al jaren geleden ingezet door te kiezen voor het treffen van een verliesvoorziening. Deze verliesvoorziening wordt in mindering gebracht op de boekwaarde in de balans analoog aan de wijze zoals bij de dubieuze debiteuren.

Starting Omdat de verwachte resultaten van de grondexploitaties op basis van Netto Contante Waarde wordt uitgedrukt en deze resultaten jaarlijks worden 'opgerent' is het noodzakelijk om de verliesvoorziening jaarlijks op te hogen met de rekenrente. De financiële gevolgen hiervan zijn verwerkt in de meerjarenbegroting. Los van de (onzekere) ontwikkeling van de verliesvoorziening vindt deze rentetoevoeging in elk geval jaarlijks plaats.

Onttrekking Op 04-07-2018 heeft de gemeenteraad besloten om de grondexploitatie Zevenaar Oost uit te breiden. Deze uitbreiding leidt tot een vrijval van de verliesvoorziening van € 2.583.000.

Startjaar 2011
 Looptijd/opheffingsdatum 2030

Financiële informatie

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Stand 1 januari	45.810.019	46.726.219	47.660.743	48.613.957	49.586.235

Toelichting ontwikkelingen

Begroting 2018 Vrijval verliesvoorziening o.g.v. bovengenoemd raadsbesluit € 2.583.000.
 Toevoeging rente (zie taakveld Treasury in de MJB) € 923.559.
 Begroting 2019 Toevoeging rente (zie taakveld Treasury in de MJB) € 916.200.
 Begroting 2020 Toevoeging rente (zie taakveld Treasury in de MJB) € 934.524.
 Begroting 2021 Toevoeging rente (zie taakveld Treasury in de MJB) € 953.214.
 Begroting 2022 Toevoeging rente (zie taakveld Treasury in de MJB) € 972.278.

3. Overzicht reserves en voorzieningen

Na verwerking van de correcties en voorstellen ziet het overzicht er als volgt uit:

Naam	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Algemene reserves					
Algemene reserve	17.572.571	33.074.686	33.074.686	33.315.559	33.315.559
Algemene reserve - risico's	16.681.000				
Totaal Algemene reserves	34.253.571	33.074.686	33.074.686	33.315.559	33.315.559
Bestemmingsreserves					
BR Bestuurlijke ambities					
Aanpassing patio	31.000				
Besteding jaarrekeningresultaat	282.305				
Betaald parkeren	182.443	182.443			
Collegeprogramma	90.662				
Duurzaamheidsleningen	135.000				
Extra inzet op re-integratie	179.595				
Extra kosten herindeling	16.519				
Fricties bezuinigingen vernieuwingskosten	503.000	449.000	235.000		
ICT-samenwerking Liemers	26.105				
Innovaties Sociaal Domein	124.250	324.250			
Inrichtingskosten jeugdsoos de Duim					
Nazorg complexen grondexploitaties	114.867	114.867			
Onderzoekscommissie P&O-beleid	35.144				
Privatisering sportaccommodaties	397.000				
Rekenkameronderzoek informatieveiligheid	7.400				
Statushouders	117.466	117.466	117.466	117.466	117.466
Verhuizing peuterspeelzaalwerk	23.601	23.601	23.601		
Versnelling woningbouw	509.446				
Visie en planvorming station Zevenpoort	32.039	32.039			
Volkshuisvesting	22.147				
Totaal	2.829.989	1.243.666	376.067	117.466	117.466
BR Egalisatie kosten					
Automatisering	151.873	101.873			
Bestemmingsplannen	201.752	106.752			
Onderhoud gebouwen	108.268	108.268			
Opleiding personeel	11.861				
Organisatieontwikkeling	7.004				
Wegen	387.018	28.638			
Totaal	867.776	345.531			
BR Egalisatie tarieven					
Afval	115.169				
Riolering	70.923	70.923	70.923	70.923	70.923
Totaal	186.092	70.923	70.923	70.923	70.923
Totaal Bestemmingsreserves	3.883.857	1.660.120	446.990	188.389	188.389
Reserves afschrijvingslasten					
Balansverkortung	229.977	202.512	200.780	198.220	195.300
Basisschool 't Scathe	511.556	2.186.883	2.124.401	2.061.919	1.999.437
Centrummanagement	140.000				
De Cirkel/De Duim	41.455	603.106	578.982	554.858	530.734
Fietspad Geitenwaard		100.000	96.667	93.334	90.001
Herinrichting Tengnagelwaard		55.000	53.167	51.334	49.501
Onderwijshuisvesting	83.682	318.593	304.843	291.093	277.343
Onderzoek randweg nabij A15		150.000	150.000	120.000	90.000
Plankosten en voorbereiding A15/A12	66.678	132.000	132.000	105.600	79.200
Revitalisering Tatelaar fase 2	500.000	500.000	500.000	483.333	466.666
Snelfietsroute F12	383.490	220.592	211.857	203.122	194.387
Speelvoorzieningen kinderen met beperking		85.000	68.000	51.000	34.000
Sportvelden RKPSC	120.350	127.798	102.238	76.678	51.118
Werkzaamheden gemeentehuis	505.000	505.000	505.000	492.372	479.741
Totaal Reserves afschrijvingslasten	2.582.188	5.186.484	5.027.935	4.782.863	4.537.428

Voorzieningen

Vrz Egalisatie kosten groot onderhoud

ANWB-bewegwijzering	8.819				
Begraafplaatsen	41.092	50.018	58.944	47.870	56.796
Bruggen	52.399	17.184	24.534	9.669	12.169
Onderhoud gebouwen	595.394	430.432	627.450	604.548	663.297
Openbare verlichting	157.851	183.551	9.251	34.951	60.651
Riolering	5.169.041	5.427.125	4.982.522	4.930.810	4.931.684
Wegen	301.284	283.192	-249.182	109.198	467.578
Totaal	6.325.880	6.391.502	5.453.519	5.737.046	6.192.175

Vrz Middelen van derden

Afval					
Onderwijsachterstandbeleid	21.840				
Totaal	21.840				

Vrz Onzekere verplichtingen en verliezen

Pensioenen wethouders	1.904.825	1.895.625	1.886.425	1.877.225	1.868.025
Wachtgeld wethouders	294.326	210.000			
WW verplichtingen (ambtenaren)	166.047	30.233	30.233	30.233	30.233
Totaal	2.365.198	2.135.858	1.916.658	1.907.458	1.898.258

Vrz Risico's

Aanspraken overstromingen Riverparc	117.002	119.342	121.729	124.163	126.647
Totaal	117.002	119.342	121.729	124.163	126.647

Totaal Voorzieningen	8.829.920	8.646.702	7.491.906	7.768.667	8.217.080
----------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------